

လၢၤလွၢ်မၤတူၤလၢ်း ထီၣ်းတံး

ပၤတံၢ်ခိၣ်းတၢ်းလၢ်း
မၤလၢ,မၤတံး

ကုမ်းပင်းသၢ်ဆဲလွင်းဆၢင်းယိုင်းတံး

လုမ်းဂပ်းသုဆဲလွင်းဆင်းယိင်းတံး (SWAN) ဆဲ ပိဆဲလုမ်းဆင်းတံး ကဆဲတူင်ဆိုင်ရှိုတ်းသင်းဂါဆဲ ဆွဲးမိုင်းထံးခလး
လွမ်းလိဆဲလိဆဲတံး-ထံး ကဆဲစွတ်းဖွတ်း မိုဝ်းဝမ်းထီ 28 လိုဆဲမာတ်၍ ပီ 1999 ဆဆဲယဝ်။ ယိုင်းကါဆဲး မုဂ်လုမ်းဆဲ
တွမ်းတၢ၊တူင်ဆိုင်စူဆဲ၍ဂ်းစေးမုဆဲးခလး သူဆဲးတုမ် ဆင်,ရှိုင်တေမီးလွင်းဖိုင်,ပိင်း ဆွဲးခဂးယိင်း-လံး၊
ဆင်,ရှိုင်တေမီးလွင်းတၢးမါဆဲ,မိဆဲး တွမ်းတၢ၊ဆင်းယိင်း ဆွဲးဂါဆဲတေ၊သူးတူင်ဆိုင် တၢ၊ပူဂ်းပွင် ဆွဲးတူင်,ပူင်းဂူဆဲးခလး
တွမ်းတၢ၊,ဝင်းလံးဂါဆဲမိုင်း မီးလွင်းလိဂ်းလံး ဆဆဲယဝ်။

မိန်းမမာမာလှမ်း

မိန်းမံလုမ်းဂဝ်းသၢဆဲလွင်းဆၢင်းယိုင်းတံး (SWAN) ဆံ့ ပီဆဲၤရှၢင်းဆၢင်းဆူၣ် ဂိုင်,ဆဇျိ,ဂျးလံးသီဆဲးပျိုင်း
ကဆဲၣ်ဂိုၣ်းပိုဆဲးစလး ပီဆဲးပျးတၢင်းဂျးဝီဆဲးတံးကဆဲးဆိုင်းဆဆဲးယဝ်။ ရှၢင်းမိန်းမံကဆဲးဆံ့ ပွင်,ဝုး ရှၢင်းစူးမီးပျိုင်းကၢဆဲး
တၢ်ထိုင်းသိမ်းဖျိုင်းထုင်းစလး လံးဂျးဆူၣ်ဆဆဲးဂေး ပွင်,ဝုးရှၢင်းစူးစူၣ်လဝ်းဂပ်,မိုခ်ဂုဆဲးဂေးဆိုင်း။

ကိတ်, ကွက်, မိုင်း လှိုင်းဆွဲ, ဝိမ, ပိုင်း, ဝီ 2009

လူရ်းကုမ်းဂပ်းသၢ်လွင်းဆၢင်းယိင်းတံး

လၢၤလူၤမၤတူၤလၢၤ လိၤငၢၢ်တံး

ပၤပွဲၤခိၣ်မိၣ်တၢၢ်ငၢၢ်လိၤဂၢၢ် မၤးလၢ,မိၣ်တံး

လုၢ်မၤဂၢၢ်သၢၤဆၢၣ်လွၢ်;ဆၢၣ်ယိၣ်တံး

တၢင်းဆွဲးမီးသင်လံၢ်လံၢ်?

အိဆဲးတီးသပ်းလိင်းစဆၢင်းတီးဆွဲးပပံ 3

သူတေၣ်တၢင်းလိလံး 4

ရှၢလဝ်းဖျၢတံး 7

ခူင်းသၢင်းပုတံးထၢၣ်သၢ, 24

သဝ်လၢင်းတီးမံၢ်တွင်း 28

တၢင်းရှၢင်းလိသိင်,ဝီတံးလွဲးကဆဲးတေလူလိဝ် 35

ခွၢ်း 37

လိက်၊ယိုဆုံးထိုင်ဇနူးကဆ်း

လွင်းဂူဆ်းဆွဲးမိုင်းစပ်းလ၊မိုင်းမာဆ်းဆွဲ မိုဆ်ဆင်၊ ပဆ်ငိုဆ်းတွင်းသေ ဂမ္ဘိုင်ပဆ်လုမ်းသိုက်းမာဆ်းဝံ့လး၊ ထုဂ်၊လီမိုင်းလ၊ ကမ်၊မိုင်း
လ၊ကဆ်းဝုးဆဆ် တိုက်မီးလွင်းတွပ်၊ထိုင်ဂဆ်ဝံ့ယူ၊တင်းဆမ်။

ယူ၊တီးဆ်းစဂးလွင်းတွပ်၊ထိုင်ဂဆ်ဆွဲသေ ဂှ်းစးလံးဂှ်ဆ်လွင်းသိုက်းမာဆ်းတိုက်းတိုင်ပေဂ်ဆ်ဂူဆ်းမိုင်း မိုဆ်ဆင်၊ လွင်းဂဆ်လဆ်လူလံာ်
ဆင်းယိုင်၊ ပေ၊ထုပ်စးဂှ်မဂူဆ်းမိုင်းတံ၊ လွင်းပိဆ်တေယူ၊ဂှ်မိုဝ်ဆ်ဆွဲ ယူ၊ဆ်းဆးလိဆ်ကဆ်ဂူဆ်းဆွဲးမိုင်းကမ်၊စပ်းထိုင်လံး ပိဆ်တီး
သိုက်းမာဆ်းစပ်းစဂးဂှ်မ၊ ဝံ့ဆဆ်ယဝ်။

စေးမုဆ်းလွင်းသိုက်းမာဆ်းတိုက်းတိုင်ပေဂ်ဆ်ဂူဆ်းမိုင်းတံး လး၊ လွင်းဗှ်းစးတံးလှိုင်းဆဆ် ယင်းတိုက််ကေ၊စတုစတု။ ဂှ်းစးဝုဆ်းဝုး
သင်ပဆ်တင်းဂူလွင်းသိုက်းမာဆ်းဗှ်းမုလှ်၊ ယု၊လီဝ်ဗှ်းထုင်း ဗှ်းဂူဆ်းလှိုင်ဂှ် တွဆ်းတု၊ဂူဆ်းလ၊မိုင်း လှိုင်းစးမိုင်းလ၊ မိုင်းတံး-
မိုင်းမာဆ်း ပိဆ်စေးမုဆ်းလမ်၊လွင်း လှိုင်းစပ်ထုဂ်၊လီဂူ၊ဝံ့ဆဆ်ယဝ်။ စေးမုဆ်းလွင်းဗှ်းထုင်းတံး၊ လွင်းယမ်၊ယမ်
လးပိုဆ်းတံး ထုဂ်၊သိုက်းမာဆ်းစပ်ယု၊လူ၊လီဝ်လးဂှ်တံးဂှ်းမွတ်းဂှ်၊ ဂု၊လွံးလွံးသေ
သမ်ကပ်ဗှ်းထုင်းလွင်း ယမ်၊ယမ် ဂူဆ်းမိုင်းသိုက်းမာဆ်းစပ်မးတိဆ်းတီး ဆင်၊
ဂှ်ပေးတေပိဆ် “ဗှ်းထုင်း ဗှ်းစးလှိုင်းမာဆ်း” ဆ်ဆဆ် ဂူ၊ဂေ၊ကိဂ်၊
ပးမိုင်းတံး ထုဂ်၊လံးဂူ၊လွမ်းယူ။

ဂွပ်းဆ် ဆ်းပပ်ဆွဲ ဂှ်းစးသပ်းလီင်းဗှ်းထုင်းတံး ကဆ်ဂူဆ်းလ၊မိုင်းဂမ်၊ဆမ်
တေကမ်၊ယမ်လံးဂူ၊မး။ ဂှ်းစးလံးပိုဆ်ကွဂ်၊ လွင်းဗှ်းစးတံးဆ်းပပ်ဆွဲ
သေတု၊ဂေ၊ လွင်းလံးလွင်းတိုက်းတိုင်ဗှ်းစးဗှ်းထုင်း ဂူဆ်းတင်၊လှိုင်း
မိုင်းဆ်းမိုင်းတံး လးတင်၊လှိုင်းမိုင်း ဆ်းမိုင်းမာဆ်းဂေ၊လံးထုပ်းလုးဆင်၊
ဂဆ်ယူ။

ဆင်,ရှိုက်တေဆပ်ဆင်သား၊သေဆဲး၊ ရှမ်းစုလုံးသို့,စီပီးရှင်း၊ တာင်းရှင်းလီ မိုင်းတီးကဆဲးဗူး၊လ၊မိုင်းစပ် ကမ်,စပ်,ထိုင်လံး၊ ဆွဲးပပံ့ဆွဲးကွမ်း၊ ဂူလ်းဂျးတာင်းရှင်းလီထိုင်းဆွဲး မိုင်းဆူးမူးတေမွတ်,ရှာဂျးဆွဲးစားတ၊ ကမ်,မီးပဆဲးလုဂ်းလာဆဲး ပာဆဲးသိုပ်,ပါဆဲးလံးထီင်း ယွဆွဲးပိုင်းသိုဂ်းမာဆဲးစပ် ရှမ်းဂဆဲးတင်းမိုင်းထံးလ၊ မိုင်းစပ်, လူင်းတိုဆဲးလာင်းကပ်ဆဲးမိုင်းဗွဲးလီပုဆဲးစပ်ယူ။ တွဆဲးလိဆဲးသုတ်း ဆွဲးပပံ့ဆွဲး ရှမ်းစုလားလွင်းဂူဆဲးတူဂ်းစွဂ်းလူလ်းပံးမိုင်း မိုင်းမာဆဲးဂမ်,ဗွဲး ကဆဲးထုဂ်,သုင်,မူးစပ်ပံ့ဆွဲးစွဂ်းကဆဲးဂူလ်,ရှင်းရှုဂ်း၊ ဆွဲးမိုင်းတီး- လိုင်းစပ်ဂေး၊ ပီဆဲးတွဆဲးဂူဆဲးလ၊မိုင်းစပ် ကမ်,လာင်းရှမ်းလံး။ ဂူလ်းလွင်းရှမ်းလ၊စပ်းလုံ စပ် ပီဆဲးကဆဲးဂူဆဲးဆွဲးလုမ်းဗျာထုဂ်,လီတွင်းဂိုမ်း လေးလွင်းသိုဂ်းမာဆဲးစပ်ရှာမိုဂ်း လိုင်းတီးတိုင်ပေဂ်ဆဲးဂူဆဲး ဆွဲးမိုင်းတီးလ၊တာင်း,လာင်းမိုင်း ဆွဲးမိုင်းမာဆဲး၊ ဂေးထုဂ်,လီသိုပ်,ပိုဆဲးဗူးယူ။

ရှမ်းစုလုံးလုမ်းစွပ်းလုံယွ,ဆမ်ထိုင် လုမ်းလွံးထီမ်ဂူဆဲးတူဂ်းစွဂ်းလူလ်းပံးမိုင်း မိုင်းမာဆဲး (AAPP) ကိဂ်,တင်းကူလ်းဂေးရှမ်းစု၊ ဆွဲးမိုင်း-ဆွဲးမိုင်း ကဆဲးဂမ်ထီမ် စီပီးရှင်းလေးစေးမုဆဲး တွဆဲးတ၊ပီဆဲးမူးပပံ့ဆွဲး တင်းသီင်းယူ,ဂေး။

လုမ်းဂပ်းသားလွင်းဆင်းယိုင်းတံး

လင်း၍၊လေးလံ၊တီးလို့ ဆွဲမိုင်းတံး?

မိုင်းတံးဂမ်းဆမ် ပိဆ်တီးထုဂ်၊ရှမ်းတၢ၊ရှမ်းဆွဂ်၊မိုင်းဆပ်တေၣ်၊လေး။ ရှမ်းလေး၊မိုင်းဆပ်လံး၊လင်းလေး၊လံး ဆွဲသမ်ပိုဆ်တီးဆွဲရှုလ်း
(1) သံတၢင်းဂးလးသိပ် - ပွတ်းရှင်၊ (2) ဝိုင်းတူဆ်းတီး လေး၊ ဆွဲရှမ်းယး-ပွတ်းလိင်၊လမ်းဝမ်းတူဂ်း လေး၊ (3) သံတၢင်းဂး
လုဂ်တီးတၢ၊ခီးလိဂ်းထိုင်ဂ်းတိုင် တေ၊ထိုင်မိုင်းလး-ပွတ်းကွဂ်၊။

သိုဂ်းမၢဆ်းကမ်၊ရှ်းရှ်းရှ်း၊ရှမ်းဆွဂ်၊မိုင်းရှမ်းသင်?

- ဆွဲမိုင်းတံးဆွဲ မီးတပွဲသိုဂ်းမၢဆ်းမွဂ်၊ 150 တပ်းရှင်ပံ၊ တၢ၊တေၣ်ဂမ်းဂမ်ရှမ်းမိုင်းလေး၊ ကပ်ဆမ်တွမ်းဆွဲရှ်းမွဂ် သေ၊တၢ၊
ဗိုင်းတိုဆ်းပိဆ်ဆွဲမိုင်းတံး။
- တပွဲသိုဂ်းမၢဆ်းထၢင်းရှင်၊ယူ၊ဆွဲဆွဲလိဆ်မိုင်းတံးပတုပိုဆ် ရှပ်၊သိမ်းရှ်းဆွဲရှမ်းမိုင်း၊ လွဂ်၊ရှ်းရှ်းရှ်းရှ်းရှ်းရှ်းသေ တိုဂ်းဇ်ဆ်း
ရှ်းသၢင်းမွဆ်း လေး၊ တိုဂ်းလွဲဂ်ဆ်းရှ်းလံးရှမ်းမိုင်း။
- လွင်းလၢင်းရှိုင်းလံးမူ၊လံးလုမ်း ကမ်သိုပ်၊တေ၊သူးသၢဆ်းတံးသိုဂ်းမၢဆ်း၊ ဆင်၊ရှိုပ်တေမီးလွင်းတြးမၢဆ်း၊မိဆ်းလေး၊ တေမီး
သုဆ်းလံးဇ်၊ပိုင်းတၢ၊ရှမ်းမိုင်း။ တွမ်းတၢ၊ဂၢဆ်မိုင်းလိဂ်းလံးဆွဲ လုမ်းသိုဂ်းမၢဆ်းကမ်၊ယွမ်းရှပ်တၢ၊ရှ်းမီး လွင်းကုပ်၊ကူဂ်း
တင်းလၢင်းရှိုင်းသေကမ်၊ဂး၊ ရှမ်းလွင်းဂၢဆ်တိုဂ်းတေ၊ဇ်မူလှ် လုမ်းသၢဆ်းတံးလှိုင်းဆွဲယူ။

- ဆွေးနာ်းတၢ်ဒီးပီ 1996 - 1998 ဆွံ ယုဆွံပိုင်; မီးလွင်းဇီဝ်;မူလုမ်းသၢ်ဆဲးစတီးလး; သိုက်မၤဆဲးလံးလိပ်;ရှေးဂူဆဲးမိုင်းဆွံး
မိုင်းတံးပွတ်းဂၢင်လး; ပွတ်းလၢဆဲး မွတ်; 300,000 ပံာ် ဂူဆဲးမိုင်းလံးစံးဝါး; သုမ်းတိုက်,ရှံးလွက်ဆေး ရှမ်းတီးယု,လး ပံး
ဇေးစဝ်းဆွံးမိုင်းထံး။ သိုက်မၤဆဲးတိုက်ထၢင်,ရှၢင်းတိုက်လွပ်း၊ ဂဆဲးလဆဲး လး; ချးရှံးကပ်တံးဇီဝ်;မူလုမ်းမိုင်းရှၢင်ရှံး ရှၢဆဲး
တေးယၢမ်းလိပ်။
- တၢင်းရှၢင်းလီထိုဆဲး၊ ပု,မံ၊ လွံလး; ဆဲးလိဆဲးရှံးဇေးမိုင်းတံးဂေး; ဆွံးလုင်းဇီဝ်တု,ကွဆဲး,ဂူလုင်း ထုက်,သိုက်မၤဆဲးလး;
လုမ်းကူလုင်းလိပံးမၤဂ်းမီးစပ် ယု.ကပ်စုင်းစွင်သဇု,ဝကဆဲးမီးဂုးစဆဲး ဂု.စံ၊ လွံ.တိုက်လး; လံးလု.လိပ်ရှံးဝါးဂု,ဝံးစတုစတု။
- လုင်ပွင်လိုင်သိုက်မၤဆဲး ပိုဆဲးဇော်,ကွင်,ပေဇီဝ်;မူလုင်းလုင်းဇုက်,ယုးမဝ်းဂမ်ဝုး ယုမ်းလုင်းတၢင်းဆမ်ယု,ဆဲးသေတု. တပ်သိုက်မၤဆဲး
တိုက်သိုက်,ပဆဲးရှံး လွင်းသိုက်စံးယုးမဝ်းဂမ်သေ လံးကပ်ဆဲးတုဆဲးဆိုင်လွင်းဆဲးယု,။ ဂွပ်းဆဲးလး; လွင်းဇုက်,ယုးဇုဆဲး,ဂေး
ဇေးတိုက်လွတ်,တုင်းဆွံးမိုင်းတံးပတ်းပိုဆဲး။

ရှာင်းလင်းဗုရားကိန်းတိုင် (ပုလဲလိုဆင်းသုတ်း) ဆင်းယူ့,ဆိုဝ်ပလင်, ဆွဲးရှာင်းရှေ့

ဂမ်၊လ၊တ၊ရှေ့စမ်းတံး

မွတ်၊ရှ်၊ပိုဆ်းတံးရှ်

မိုင်းတံးကဆ်ဂူဆ်းတင်းဆမ်ရှ်၊လဂ်းယမ်းလီဝ်ဆံ့ မိုင်းရှပ်ဂ၊ဂ၊ပီပူဆ်းမးယမ်းမီး “လဝ်းဗျာ” ကုပ်ပိုင်၊ ဗွင်းငမ်း။ ပေးမးတူလ်းဆ်းပိုဆ်းလဝ်းဗျာဆံ့လိုင် တေလံးရှဆ်းဝုး မီးလွင်းကုပ်ပိုင်၊မိုင်းရှင်းဗေမး တေ၊ထိုင်ပ၊ဆ်းကင်းဂိတ်။ မိုင်းပီ 1880 ဆဆ်း နဆ်းမိုင်းကင်းဂိတ်ရှပ်းသိမ်းလံး မိုင်းမ၊ဆ်းပတ်ပိုဆ်းသေတု၊ ဗဝ်တိုဂ်ပဆ်းတိုဝ်တင်း ရှ်းလဝ်းဗျာတံးတင်းလံ၊ မီးသုဆ်းလံးသိုဝ်၊ကုပ်ပိုင်၊မိုင်းရှင်းဗေမးလံးထိုင်ယု။

ထိုင်မးပီ 1959 ဝံးသေရှမ်းတုမ်လွမ်းမိုင်းမ၊ဆ်း လံးမိုင်းလွတ်းလီဝ်းတီးမိုင်းကင်းဂိတ် နဝ်းတင်းလံးသိပ်း ပီဆဆ်း လဝ်းဗျာတံး 34 လဝ်း ရှမ်းပုးဗျာယု၊ရှမ်းလူင်စပ် လံးကပ်းကျ၊ဆ၊ပဆ်းတီးလူင်ပွင်လိုင်၊မိုင်းတံး ကဆ်ဂူဆ်းမိုင်းလိုင်၊တင်းမး။ ဂူလ်းဂး လဝ်းဗျာမင်လဝ်းသိုဝ်၊ကပ်ပုဆ်းဗွင်းဆ်းလူင်ပွင်လိုင်၊သေ ပီဆ်းဗျာဂ်းလွံးရှ်တံးပိုင်စွတ်၊ဗွတ်းဝ၊ဆ်းမိုင်း ရှ်းမီးမးလူင်ပွင်လိုင်၊ မိုင်းရှမ်းတုမ် မီးလွင်းဗေမးပီဝ်းတွဆ်း တု၊ရှမ်းမိုင်းဂူ၊လဝ်းမိုင်း။ ယွဆ်းဆဆ်း ဆ်းပိုင်စွတ်၊ဗွတ်းဝ၊ဆ်းမိုင်းပီ 1947 ဆဆ်း လံးတံးဝံးပုး “လွင်း သုဆ်းလံးဗေတ်၊ကွဂ်၊” ဆ်းသေတု၊ဂေး လဝ်းဗျာဗလးဗျာကွဆ်းရှပ်းလဝ်းမိုင်းစပ် ကမ်၊တိုက်းသုဆ်းရှ်း ဗေတ်၊ကွဂ်၊၊ ယင်းပဆ်းရှ်းတိုက်းသုဆ်းရှ်းမူဆ်းဗေမးပိုင်စွတ်၊ဗွတ်းဝ၊ဆ်းမိုင်း၊ လွမ်သိုက်းမ၊ဆ်း “ဆေ၊ ဝိဆ်း” သမံ ကပ်းဆ်းရှ်းသိုက်းသေ ရှပ်းသိမ်းကျ၊ဆ၊ဝ၊ဆ်းမိုင်းပီဝ်း မိုင်းလိုင်မ၊တု၊ရှ် ပီ 1962 ဗေး ကင်းဗဆ်းဗျာ “ဆင်၊ရှိုင်မိုင်းရှမ်းတုမ်ဆံ့ တေကမ်၊တိုက်၊ယံး ဗေတ်၊ဗေမး၊သေ ပီဆ်းလွင်းသုဂ်းယုင်း သေဗလး လံးရှပ်းသိမ်းကျ၊ဆ၊ဝံ့” ဆ်းယဝ်။

မိုင်းပ၊ဆ်းလဝ်းဗျာကုပ်ပိုင်၊ဆဆ်း လဝ်းဗျာတံးလံးယု၊ဆ်းရှင်းဆ်းရှေ ကဆ်သ၊င်းဝံ့တိုက်းဆ်းရှင်းရှင်းဝံ့ရှ်း ပေးဂီပ်းလီပ်း ရိုင်၊တ၊ဆ်းကဆ်မီးလိုင်ဝုး ရှင်းရှေ ဆဆ်းယု။ ဂူလ်းဂးယွဆ်းပိုင်းမ၊ဂ်းပွမ်းသိုက်းဂမ်၊ ဗေ၊ပွဂ်းသွင်သေ ရှင်းရှေကဆ်ယမ်းမီးမး ဆ်းပိုဆ်းလိုင်ဆံ့ လံးထုဂ်၊ယု၊လီဝ်ပီဝ်း၊ ရှေမင်ကဆ် လိုင်ဂိုက်းယု၊လိုင်ဆဆ်းဂေး လံးထုဂ်၊ပိုဆ်းပီဝ်းကမ်၊လံးဗေမးရှမ်းဂေးလုမ်းလုးသေကမ်၊ဂေး ရှေမင် ကဆ်ဆံ့ ထုဂ်၊သိုက်းမ၊ဆ်းဗဝ်ထုဂ်ဂူကမ်၊ပင်းဝံးသေရှပ်းသိမ်းကျ၊ဆ၊။ ကဆ်ဂူဆ်းမိုင်းတံးဗေတ်းလွံဆိုင် သိုက်းမ၊ဆ်းရှင်းရှ်းဆဆ်း ယွဆ်းဗဝ်ကမ်၊ပဆ်းရှ်းဗွင်းထုင်းဗွင်းဗေမးတံး ကမ်၊ထိုင်သိမ်းရှပ်းစွင်ဂိုက်းပိုဆ်း တံး ဂူလ်းဂး ဗဝ်သမံကပ်းပိုဆ်းတင်းဆမ်တင်းလံ၊ကျ၊ဗေမးရှမ်းဂေးသ၊င်းရှင်းပွင်ရှေမ၊ဆ်းဗဝ်ဆဆ်းယဝ်။

လွင်းဇော်မူလှဲဖွဲ့ထွင်းလင်းစုစည်း လွင်းထွင်းယုလီဝီပီတီးရှေလူင်ဂိုင်းတင်

ရှေလူင်ဂိုင်းတင်ဆွံ့ ဂျေ၊သင်း မိုဝ်းပီ 1908 လူလှ်းလင်းရှေခင်းဂိုဝ်း ကိမ်းထလီင် ပီဆဲရှေကဆဲခိမ့်လီဝ်းရှင်းလီသေပိုဆဲး ခွဲးမိုင်း တီးရှေခိုင်းဆဲယဝ်။ ဆဲးဆဲးတီးရှေပိုင်းတင်းလံဆွံ့ ဂိုင်းတင်ဂျေ ပီဆဲဆဲးတီးကဆဲယွဲ၊ရှင်းသေပိုဆဲး ကဆဲမီးဆဲးလီဆဲတင်းရှင်း 12,000 လင်းပဆဲ၊မူဆဲးသေ မီးပုံဗွဲ၊တင်းကွက်၊ဆဲမ့်စိုင်း။ ရှေလူင်ဂိုင်းတင်ဆဲဆဲ လံးကပ်မာဂ်၊ရှိဆဲယွဲ၊သေဂျေ၊သင်း၊ ရှေဆဲဆဲ မိုဆဲရှင်းဗွဲကိမ်းတီးယိုဝ်းသေ ပီဆဲလုမ်းသုဆဲဂင်တီးရှေပိုင်းသေကမ်၊ဂျေ ပီဆဲတီးယု၊သင်းလင်းဗွဲ၊ဗုလင်းမေးဆဲးမဆဲး 6 ဂျေ၊ဗလး လုဂ်းလင်းမဆဲးလင်း 19 ဂျေ။ လာဆဲမဆဲးလင်း “လင်းလံးလူင်” ပီဆဲလင်းဗွဲ၊ ကဆဲယု၊ကပ်ပိုင်း၊ပုးလိုတီးသုတီး တေ၊ထိုင်ပီ 1959 ကွဆဲတင်းကပ်းကျ၊ဆဲ၊ပဆဲ လူင်ပွင်လိုင်းမိုင်းတီး။

မိုဝ်းသိုဂ်းမာဆဲးရှပ်းသိမ်းကျ၊ဆဲးပီ 1962 ဆဲဆဲ ဗပ်လံးတိုလွင်း “လင်းလံးလူင်” ဗလး ဆွဲလံးမဆဲးလင်း ကိဂ်၊ပုးလင်းဗွဲ၊ လံးလံးလင်းသွဲ၊ခွက်၊ပီတီး တု၊ခင်းတင်း 6 ပီ ဆဲးခွက်၊ကိမ်းသီင်၊ တုးဂျေ။ ဝံးသေ လံးကွက်၊ခွက်၊မုးဆဲဆဲ မဆဲးလင်းလံးထုဂ်၊လိုင်း ကွက်၊ဆွက်၊ဝိုင်း ကမ်၊ပဆဲယု၊ဆဲးမိုင်းဂိုင်းတင်။ ဝံးဆဲဆဲ သိုဂ်းမာဆဲးလံးယိုတီးကပ်ရှေလူင်ဂိုင်းတင် ပီဆဲလုမ်းကပ်ပိုင်း၊သိုဂ်းမာဆဲးပီတီး။

ထိုင်မုး ဝဆဲးထီ 9 လိုဆဲဆိုင်၊ဝီမ်၊ပိုင်း ပီ 1991 ဆဲဆဲ သိုဂ်းမာဆဲးတုးဂျေမီးဗေးလို့သင်၊မုးဂမ်းသိုင်း ရှိးယု၊လီဝီပီတီးရှေလူင်ဂိုင်းတင်။ သင်၊ဗု၊ဗပ်လီဂ်၊ပိုဝ်သားဆဲးတီးဆဲးဝိုင်း တိုဂ်းသုဆဲးဆင်၊ရှိရှေလူင်ကမ်၊ထုဂ်၊ယု၊သေတု၊ သိုဂ်းမာဆဲးဗပ်ကမ်၊သုဆဲလုံသေ သိုပ်၊ထုပုံ ယု၊လီဝီပီတီး။

မာဂ်၊ရှိဆဲမာဂ်၊ကုတ်၊ရှေလူင် ကဆဲသိုဂ်းမာဆဲးဗပ်ယု၊တုဂ်းလူင်းလိုင်းဆဲဆဲ ပေးမာဂ်၊မိုဝ်းဂျေ၊လွမ်းတင်း ဆဲးဝိုင်းဂိုင်းတင်။ တီးရှပ်း ယုမ်၊ယမ်ဝုး ဗေးတိဆဲဆဲ ပီဆဲကဆဲတိမ်၊သုတီးဆဲးတုဂ်းရှပ်းရှပ်း၊ ဂွပ်းဆဲဆဲ လွင်းကပ်စိုင်းခွင်ဂိုဂ်းပိုဆဲးတီး ဂူဆဲ၊ပင်းတုဂ်းပုံတုး ဗေးတိဆဲဆဲ မိုဆဲဆင်၊ခွင်၊ခွင်မီးဂျေ၊ဗဆဲတီးတုဂ်းယု၊တုးကူင်းတိဆဲ လူလံးဂူဆဲးမိုင်းတင်းပံးတုဂ်းပံးလုံ ဆဲဆဲယဝ်။

ထိုင်မားဆွဲးပီ 1994 လုမ်းလတ်းဂါဆဲးဇံ၊ရှင်းသင်းခလးဂူဆဲးခလးမိုင်းစပ် လံးဂျေ၊သင်းရှင်းသင်းပာဆဲးမ့်၊ ပဂ်းသင်းတံဆဲးရှေ့လုင်
စိင်းဂိုင်းတုင် တွမ်းတု၊စီဂ်၊မုးလိုင်းသင်း ခလးပဆဲးလိုင်းရှင်းသင်းဝုး ကျိုင်းတုံဟော်တယ် (လျိုင်းတုင်၊ရှေ့၊စတ၊လ်) ဂျေ၊သင်းယဝ်
တုင်းဆွဲးပီ 1996။ ငိုဆဲးဂျေ၊သင်း 500 လာဆဲးဂျာတုံပံ။ ဂူလုင်းဂုး ယွဆဲးစာဂ်၊လိုင်းလင်ဝုး ဇီမဆဲးရှံဆဲးဆဲးသေ ကမ်၊မီးဂူဆဲးဂျာ၊လိုင်းသင်း
ခလး ပဂ်းဂူင်ဝိုတေ၊ယမ်းလီဝ်။

ရှာင်းရှေ့ကောင်းတိုင်ကပ်, ခလး
ရှာင်းကဆပ်ဆိပ် “ရှာင်းလိမ်းကောင်းတိုင်” ယူယမ်းလိပ်

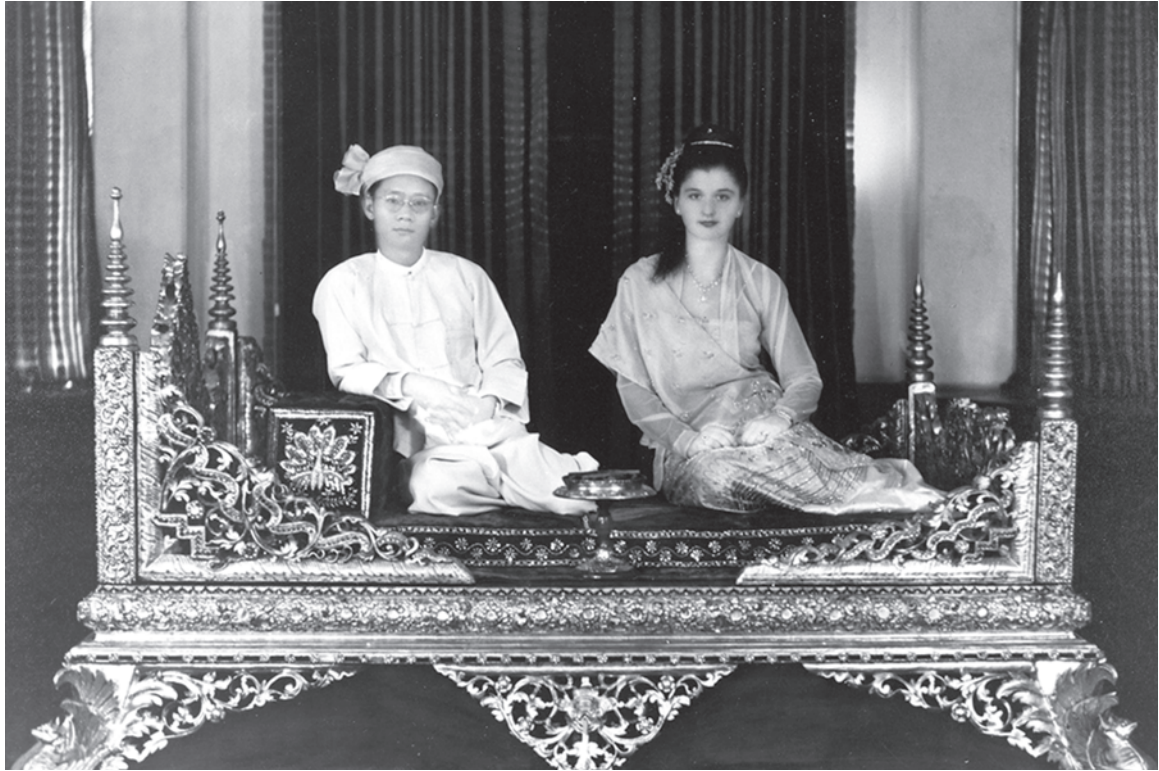
တင်းလွဲပွဲ၊ ရှမ်း - ဧရာလူင်သီ၊ ပေ၊

“သီပေ၊” ပီဆဲးဆဲးလိဆဲးကဆဲးမာ်းမီးလီပီဆဲးလး၊ ခွင်းခွင်မာ်းမီးလိုင်ပိုဆဲး၊ ဧရာလူင်သီ၊ ပေ၊ ဆွဲ ယွဆွဲပိုင်းဂေး၊ သင်းဝံ ခိုက်စမ်း၊ ရှိုင်းရှိုင်းလင်းလင်းလင်းလင်းတုတု။ ရှင်းပလင်း၊ ဆွဲခိုင်းဝံမိုဆဲးတင်းဧရာမး “မိုင်းမာဆဲးတလေး”။ ယွဆွဲသိုင်းဂမ်း၊ ဧရာ၊ ပွန်းသွင်သေ လံးလူ၊ လီဝံ၊ လင်းဧရာ၊ ဆဲးလံးခိုင်း၊ ယူ၊ တီးဧရာလူင်ကဆဲးလိုင်ဝး “ဧရာလူင်ပွတ်းကွက်၊” ကဆဲးမီးဧရာလင်းမိုဆဲးရှိုင်း ကင်းဂိတ်ပာဆဲးဂဝ်၊

ဧရာလူင်ကဆဲးဆွဲ ပီဆဲးဧရာလင်းဂျူ၊ သီင် ကဆဲးလင်းဧရာ၊ ပေးလိုင်ဆဲးတင်းမေးဆင်းမဆဲး ကင်းဆင်းကင်းဂေး၊ (သုသဆဲး၊ တီး၊) ယူ၊ သင်းဝံ ဧင်းသိုင်းမာဆဲးရှိုင်းသိမ်းကျ၊ ဆွဲ၊ မိုင်းဝံ 1962။ လင်းဂျူ၊ သီင် ပီဆဲးလင်းဧရာ၊ မီးပိုင်၊ လျာ၊ တင်းရှူ၊ သုင် လေးဧရာ၊ ကုပ်ပိုင်၊ လီပေးဆိုင်။ ဝံးသေမဆဲးလင်းထုက်၊ သိုင်းမာဆဲးတိုလွပ်းဂျူ၊ ယဝ် တံ၊ ရှိုင်းလိပ်းရှိုင်းဆဲးကမ်း၊ လံးရှူ၊ ကမ်းမီးဧရာဆဲးမဆဲးလင်းလင်းသေပွန်း။ ပီးဆွဲမဆဲး လင်း လံးသိုပ်၊ ယူ၊ ဆွဲဧရာလူင်ပွတ်းကွက်၊ မေးတေး၊ ထိုင်ပီ 2005။ လင်းရှူးဂျူ၊ ဧရာ၊ ပီဆဲးလား လင်းဂျူ၊ သီင် လံးဧရာ၊ မွက်၊ စိုက်၊ ဆွဲ၊ မိုင်း မေးလေး၊ တီးဧရာလူင်။ မိုင်းဝံ 2005 သိုင်းမာဆဲးလံးတိုလွပ်း လင်းရှူးဂျူ၊ သွဲ၊ ခွက်၊ ဆွဲမာဆဲးတလေး ပဆဲးတမ်း၊ ခွက်၊ 13 ပီ၊ သိုင်းမာဆဲးပဆဲး တင်းဧရာ၊ တေးမဆဲးလင်း ရှူဝံ၊ စိုက်၊ ဆွဲဧရာ၊ ကမ်း၊ ထုက်၊ မာမီး။ မိုင်းပူဆွဲမေးကမ်း၊ ရှိုင်းဆွဲ ယွဆွဲသိုင်းမာဆဲး၊ ခပ် ပွတ်းဝင်းတင်းဧရာ၊ တေးမဆဲးသေ ပွဲ၊ မဆဲးလင်းကွက်၊ ခွက်၊ မေး။

ဝဆဲးမိုင်းဆွဲ “ဧရာလူင်ပွတ်းကွက်၊” ပီဆဲးတီးရှမ်းခင်းတု၊ ဂူဆဲးလေး၊ မိုင်းဆွဲ၊ မိုင်းခပ် လေး၊ တူလင်း။ မိုင်းဝံ 1900 ပံဆဲးဆွဲ လင်းဆွဲဆဲး၊ လံးကွဆဲးဂေး၊ သင်း “ဧရာလူင်ခင်းမံး (သခင်းတု၊)” ကဆဲးမီးယူ၊ တီးတိဆဲးလွဲဂျူ၊ ခမ်း၊ ဧရာဆဲး ယမ်းပီဆဲးတီးလိုင်ရှိုင်းခင်းမံး တု၊ ရှိုင်းလင်းဧရာ၊ သီ၊ ပေ၊၊ ဧရာဆဲးဂေး လံးထုက်၊ ပွဲ၊ ရှမ်းဝံ။ လင်းဧရာ၊ သံ၊ ဧရာဆဲးလံးထုက်၊ သိုင်း ဂျူ၊ ပာဆဲး၊ ဧရာ၊ ပီတီးသေတု၊ ဧရာ၊ ဧရာလင်းဧရာတင်းမုတ်းတိုက်လီယူ၊ ဂွပ်းဝးလင်းဧရာ၊ ပေးလိုင်သုတ်း မိုင်းသီ၊ ပေ၊ လံးခမ်းမိုင်း။ လွင်းဆွဲ မေးဆင်းလင်းဂျူ၊ သီင် လံးခမ်းခမ်းဝး “ဧရာလူင်ကဆဲးမီးသီဧရာလင်းဆဲး ငါးကဆဲးတင်းဧရာကဆဲးပွတ်းတင်းယူ၊ ဆွဲလံး မိုင်းကီး၊ တလီ၊ ပွတ်းရှိုင်းသေ ရှင်းဧရာ၊ ခိုက်စမ်း၊ ရှင်းလီတုတု။ ခိုင်းလံးခမ်းခမ်းကွဆဲး၊ ကဆဲးဂံ၊ ယိုဆဲးလူးခင်းဂင်းဝင်းဧရာဆဲးဂေး လံးလုက်တီးသပ်၊ ဆဲးပင်၊ လံ၊ ခမ်း၊ တီး၊ တိုင်းဧရာ၊ ဆဲးသေကပ်မေးရှိုင်းဝံ၊ မီးရှူးလီင်းရှိုင်းခင်း၊ သပ်ကဆဲးသိမ်းယာင်းသုင်လေး၊ မီးလားကဆဲးရှိုင်းလိပ်း ရှိုင်းရှိုင်းဧရာ ရှိုင်းလီင်းပင်၊ သင်း လားလီတုတု”။

ဂူလင်းဂေး ဝဆဲးမိုင်းဆွဲ ဧရာလူင်လင်းဆွဲ တင်းယူ၊ ရှိုင်းတင်းကဆဲးဂူဆဲးလေး၊ မိုင်းခပ် လတ်းဂျူ၊ လတ်းမေးသေတု၊ ဂူလင်းထုက်၊ ပိုဆွဲပီတီး လွက်၊ ပီတီးလံသေ ဆွဲပဝ်ကွဆဲးလေး၊ တု၊ ဂူဆဲးလေး၊ မိုင်း ခပ်ဂူလင်းဂေးကမ်း၊ ပေးဝံ။

လဝ်းဂျူသီင် ခလး မေးဆင်းမဆင်း လဝ်းဆင်းကိင်းဂျူ, (သုသဆ်,တီ,)

ဂြော့စာရင်းမံး- ဆွဲးပီ 1900 ဆဆွဲ လက်းဗျော့သီ၊ပေါ့ လက်းစုဆဲးစစ၊
 လံးပူဂ်းတင်းဝံ ယာမ်းလီဝ် လူ့လီဝ်သီင်းမူတီးယဝ်။
 ပီဆဲသီဆဲးတၢင်းလူင်ကဆဲးဝီးဆွဲးစီာ်၊ဆွဲးမိုင်းစပ် လတီးဗေဆဲးဂျ၊
 မးသေတၢ်ဂျေး ကမ်၊မီးဗျော့ဝုးမိုင်းကွဆဲးတၢင်းယာမ်းပီဆဲ ဂြော့လူင်။

လှံတီးရှေ့လှိုင် ပိဆံ “ရွှင်းစဆူဝှမ်းစွင်သု၊သဆ၊”
ရှေ့လှိုင်ယွင်ရှုဏ်း

“ရှေ့လူင်ယွင်ရှုဏ်း” ပုဂံတင်းယူ၊ကမ်၊ပေးလမ်ပေးဂံ ဂမ်တင်းဆွင်လူင် လိုင်းသီင်ဟံ၊ “ဆွင်ရှမ်းယုး (ကိမ်းလေးဂါမ်)” သေ ဆွဲးရှေ့ကမ်ဂိုတ်းယူ၊တင်းမူတ်းဆွဲ ပီဆဲရှေ့ကမ်ခိုက်ခမ်၊ရှင်းလီရှေ့ဆိုင်။ ရှေ့လင်ဆွဲ လံးကပ်ရှင်းဗျာင်လွက်းလံး “ရှေ့လူင်မာမ်းတ လေး”သေ လံးကပ်မံ့စလးမာ်၊ရှိမ်းဂျေ၊သင်းဝံ့မိုဝ်းပီ 1920။ လင်းဗျာ။ ပုးကမ်ကပ်ပိုင်၊လိုမ်းသုတ်းပီဆဲ “လင်းသူဏ်၊တီဂ်” ဂျေ၊ပီဆဲလွမ်လိုင်းမိုဝ်းရှုမ်းတုမ်မိုဝ်းမာမ်းဂျေ၊ကွမ်တင်းသုတ်း။

မိုဝ်းလုမ်းသိုက်းမာမ်းလံးသိမ်းကျ၊ဆျ၊ ဝမ်းထီ 2 လိုမ်မာတ်သ် ပီ 1962 ဆဆွဲ သိုက်းမာမ်းလံးဝီတံ ရှိမ်းလင်းသူဏ်၊တီဂ်၊ တီးတုးရှင်းသေ ကပ်ရှင်းယိုဝ်းသွဲ၊ရှိမ်း။ ခပ်လံးယိုဝ်းသွဲ၊လုက်းလံးမာမ်းလင်း “လင်းမီ” ကျ၊ယု 17 ပီသေ မာမ်းလင်းသီင်းဂါမ်၊ရှု၊ထင်တီး။ မိုဝ်းလိုမ်ဆွဲဝ်းဝီမ်းပိုဝ်း ဆွဲးပီဆဆွဲ ဂူဏ်းဆင်၊ဂပ်၊ လင်းသူဏ်၊တီဂ်၊ လံးထုက်၊တိုလွပ်းခပ်ခွက်၊ ဆွဲးခွက်၊ကိမ်းသီင်၊ လံးတံပိတ်၊ဆွဲးခွက်၊ လူဏ်းကမ်၊မီးလွင်းမီးတင်းသင်။

မိုဝ်း 10 ပီပူဆွဲမုးဆဆွဲ သိုက်းမာမ်းကပ်ရှေ့လူင်လင်ဆွဲ ရှိတ်းပီဆွဲရှင်းခပ်ခွက်၊လင်းဂပ်၊ လံးလိုင်းပီဆ “ရှင်းခပ်ဗိုင်းထင်းလွင်၊သူဏ်၊” ကမ်ရှုမ်းဂမ်၊ဆမ်ရှု။လက်းဝုး (စော်ဘွားကြီးများပြတိုက်)၊ သိုက်း မာမ်းဂိုဝ်းသိမ်းခွက်းရှင်းရှင်းလင်းဗျာ၊သေ ပိုတ်၊ပမ်ရှုမ်းခပ်၊ မိုဝ်းခပ်ခွက်၊တူဏ်း။ ဗွင်းယာမ်း ဆဆွဲ UNESCO ခပ်လံးဂမ်၊ထီမိုဝ်း 30,000 တေ၊လု၊ တု၊ခပ်လုမ်းလုးတင်း၊သီဗ်၊ ဂူဏ်းဂျေ ဗျးမီးပုဆွဲးဗွဲးသိုက်းမာမ်းကမ်၊ရှိတ်းလွမ်း။ ထိုင်မုးဆွဲးပီ 2006 ဗေ၊လတ်းဂါမ်ဗိုင်းခပ်မိုဝ်း မာမ်းလိုသင်၊မုး ရှိတ်းကပ်ခွက်၊လင်းခပ်၊ ရှင်းရှေ့လိုင်းဆဆွဲ ရှု၊ဝံ့တီးဆေ၊ပျီ၊တေ၊ မိုဝ်းလူင်မိုဝ်းသိုက်း မာမ်းဆဆွဲယဝ်။

ထိုင်မုးဆွဲးလိုမ်သီပ်၊ထီမိုဝ်း ပီ 2007 ရှေ့လူင်လံးပိုတ်၊ပီဆ “ရှင်းခပ်ခွက်၊လင်း သု၊သဆျ၊” ။ ဆွဲးဆဆွဲ ခွက်၊လင်းကမ်ယာမ်းဂိုက်း လင်းရှေ့မုးဂျေ၊ မီးတီးပပ်၊မာမ်း ဂူဏ်း သမ်ကပ်ရှင်းထာတ်းဂျိုက်းထီးယူဝ်း။ သူဏ်၊တုဏ်၊ စလး မရှု၊မုတ်မူ။ဆီ လိုင်းဆွဲ ရှိတ်းပီဆရှင်း ယု၊ရှင်းလူင်သေ မုးတီဆင်းတင်ဝံ့။ ကမ်၊မီးလွင်းပိုဆဲးဗေ၊ သပ်းလီင်းခပ် လွင်းပိုဆင်းဂပ်၊ဂိုပ်၊လူဏ်းလွင်းရှေ့လူင် သင်သေကိတ်း။

(ဆွဲဝ်) လင်းသူဏ်၊တီဂ်၊ ပီဆလင်းဗျာ၊ကပ်ပိုင်၊ မိုဝ်းယွင်ရှုဏ်း၊ ပုးလိုမ်းသုတ်း (ရှု) ရှင်းဆွဲးရှေ့ လင်းဗျာ၊ယွင်ရှုဏ်း မိုဝ်းရှုဆေ၊

ရှေ့လူင်သီဆီဝီ

တီးပန်းသင်းတပွဲသိုက်မာမ်း၊ ပီယာင်းစာင်းရှိုင်း

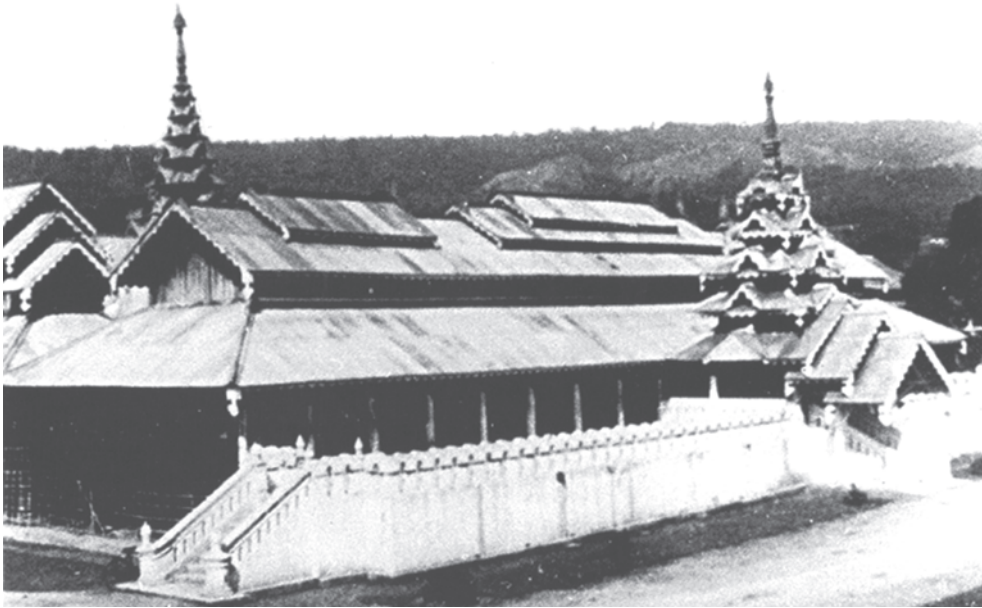
ရှေ့လူင်သီဆီဝီ ပီဆ်ရှေ့မုသ်းယု၊ဆိုင်ဂုင်းစကးဂင်ဝင်းမိုင်းသီဆီဝီ ပီဆ်တီးဂိုက်၊လင်းဆင်းရှိုင်းစမ်း ဂျေ.ပီဆ်မေးဆင်း လင်းသူလ်၊တီဂ်း လင်းဗျာ.ယွင်ရှုလ်း ဂျေ.ပီဆ်လွမ်လိုင်လူင်ကွမ်တင်းသုတ်းမိုင်းရှိုင်းတုမ်။ ဆင်းဂင်ဝီ 1960 ဝံးသေ လင်းသူလ်၊တီဂ်း သီင်းဂမ်၊ဂျ၊ဆ်း စွက်ဆဆ် မဆ်းဆင်းလံးပံးကွက်၊မိုင်းသေ လံးပီဆ်ရှပ်ပင်းလူင်လုမ်းလုဂ်ဗိုဆ် ဆ်းတပွဲသိုက်လိုင်တံး။

လင်းဆင်းရှိုင်းစမ်း

ရှေ့ဂင်၊လံးလူ.လီဝ်ဂျ၊ ကမ်၊လံးစမ်းခိုဆ်းသေပွဂ်း ဝံးလင်လုမ်းသိုက်မာမ်းရှပ်းသိမ်းကျ၊ဆ၊ မိုင်းဝီ 1962 ဆဆ် သိုက်မာမ်း ပန်းတပွဲဝံ.တီးရှေ့လူင်။ ဂူဆ်းမိုင်းလိပ်းလွဲဆိုင်သိုက်မာမ်း လိုဝ်ရှိုင်း ယွဆ်းစပ်ယု.လီဝ်စွင်းစွင်ဂိုက်ပိုဆ်းကဆ်မီးဂျးစဆ်လူလံးရှိုင်း။ ကဆ်ဂူဆ်းမိုင်း တွင်းဂိုက်မမ်၊လိမ်းလံးစတု ဆ်းဂင်ဝီ 1960 ဆဆ် သိုက်မာမ်းကဆ်ဂူဆ်းဝါဆ်းရှပ်းလင်းသူလ်း ဝျး “ပုဂ်၊ရှပ်းရှပ်း” လံးလိုသင်၊တီပံးရှပ်းရှပ်းမိုင်း ကဆ်သိုက်မာမ်းယင်၊ထိုမ်ဝျးဂမ်ထီမ် လုမ်းတံးလုဂ်ဗိုဆ်သေ ကပ်ရှပ်းရှပ်းကဆ်တီပံးယဝ်ပန်းဝံ့ရှိုင်းရှေ့လူင်ဆဆ်ယဝ်။ ဂူဆ်း တင်းဆမ်ကဆ်ရှပ်းရှပ်းလွင်းဆ် လွဲလမ်လိပ်းလွဲဆ၊စလး လံးပံးစပ်းထိုဆ်၊ စပ်းရှပ်းလုမ်း လုဂ်ဗိုဆ်တင်းဆမ်။

ပူဆ်မုးကမ်၊ရှိုင်းဆ် သိုက်မာမ်းလံးစံးတပွဲကဆ်ပန်းသင်းဆ်းဝင်းရှေ့ဆဆ်ကွက်၊ပီတံး၊ ရှေ့လူင် ဆဆ်ဂျေ၊ လူ.လီဝ်မာဂ်၊မိုဝ်ဝံ့စလး တူဆ်းမံယုမ်းဆမ်ဂျေ၊ခိုဆ်းပေးမိုဆ်ထိုဆ်၊ဝံ။ ဆင်၊ရှိုဝ်တေ ကမ်၊မီးဂူဆ်းမုးယု.ဂင်းလံးထီင်းဆဆ် ဂူဆ်းမိုင်းစလး ဗို၊ဂျေလိဂ်းလံး စလးဗိုင်းစဝံး တံး လံးတင်းပံးလိဂ်းမွဂ်၊လာတ်း ရှပ်းပီဆ်တီးမံတင်းဂိုက်ပိုဆ်း။

ရှေ့လှိုင်သီဆင်စိုဗိုဗ်းဂွဆေ,

စိုဗ်းရှာဗ်း ရှေ့လှိုင်လှိုင်လီဝ်ယာမးလီဝ်

ဂူဆင်းမိုင်းစာ့ဂင်းစုဝ်းစွင်ဂိုဝ်းပိုဆင်း

ဆွဲးမိုင်းတံးပွတ်းဂင် “လံးစး” ခလး “ဂေးသီး” ဆွဲ ပိဆ်တီးရှမ်းစပ်း တၢ်ဂူဆင်းခလးမိုင်းစပ်။ မိုဝ်းဂွဆ်၊ ဆးလိဆ်လိဝ်းဆွဲ ပိဆ် သုဆ်ဂင်တီးဗုဂ်၊ သွမ်းမၢဂ်းမီးလိပိဆ်။ ယွဆွဲသိုဝ်းမၢဆ်း ဂမ်းဂမ်းမီးပၢင်တိုဝ်းတင်းလုမ်းလုဂ်ဗုဆ်ခလးဂူဆင်းမိုင်း ဂွတ်းဂွဲးဂူဆင်းမိုင်း ဆွဲပွတ်းဆွဲ ဂွဂ်ဆ်ယၢပ်၊ ရှမ်းတီးယု၊ တုဂ်စုဆ်လုဂ်ခလး ဂူဆင်းမိုင်းလံးပိဆ်ဂူဆင်းပံးဗေးခလးဂူဆင်းဂေး ယွမ်းလုင်း။

ရှေ့ဂေးသီး

ဝံးသေလုမ်းသိုဝ်းမၢဆ်းဂွပ်းသိမ်းကျဆးမိုဝ်းပိ 1962 ယဝ် “ရှေ့ဂေးသီး” တူဂ်းယုဆွဲမိုဝ်းတပွဲသိုဝ်းမၢဆ်း၊ ပူဆ်မးမွဂ်း 10 ပိပံဆဆ် လဝ်းစွင်မဆ်းလံးတုဂ်းယွဆ်းသိုဝ်းမၢဆ်းစပ် ဂွဲးရှေ့မိုဆ်းပိဆ်စွင်လဝ်းမဆ်းယု၊ ဂူလုးဂး ခုဝ်းစွင်ဆွဲးရှေ့ဆဆ်စတု လံးထုဂ်၊ ပိုဆ်းလုဆ် လုဂ်ဂျု၊ သီင်မူတ်း။ ဂွပ်းဆဆ် ဆင်၊ ဂွိုဝ်တေစာ့ဂင်းထိုင်သိမ်းရှေ့လံးဆဆ် လဝ်းစွင်မဆ်းလံးလု၊ တၢ်ဂူဆင်းတင်းဆမ် ဂွတ်းပိဆ်ဂျွင်း မုဆ်လဝ်း။

ရှေ့လုံးစား

ဝံးသေ ရှေ့လူင်ဂိုင်းတုင် ထုဂ်,လုမ်းသိုဂ်းမာခ်းယု,ပီတ်းဆွဲးပီ 1991 ယဝ် ဂူခ်းမိုင်းလံးစားဂေး မံးလုံဂူင်ရှေ့လုံးစားထုဂ်,ယု, ပီတ်းမိုခ်းရှေ့ဂိုင်းတုင်၊ လု,တု,ရှေ့လုံးစားဝံးလင်ဂေးမိုခ်းရှေ့လူင်ဂိုင်းတုင် ထုဂ်,သိုဂ်းမာခ်းသိမ်းကပ်ဂိုတ်းပီခ်းယေးငိုခ်းပီတ်း။ ယုမ်,ယမ်ဝုး သင်ကပ်ယေးငိုခ်းဂပ်,ဆွဲ မုးဂိုတ်းပီခ်းတီးဂိုင်းယမ်သု,သဆု,လိုင် တေ့စွာဂင်းကမ်,ရှ်းရှေ့ထုဂ်,ယု,လီင်ဆံသေ ဂူခ်း ဝါခ်းလင်,လံးတုဂ်းယွခ်း လံးဂိုတ်းပီခ်းဂျင်းမုခ်းလပ်းတေး,ယမ်းလီင်။

ဂျင်းမုခ်းလပ်းသွင်ဂျင်းဆွဲ ဆင်,ရှိုပ်တေပီခ် တီးမံးတွင်းရှေ့လေး လံးတင်,လိုင်းဝုး “ဂျင်းရှေ့” တေး,ယမ်းလီင်

စိုမ်းပူဂ်းတင်း၊ ဂှေ့စမ်းမာမ်း၊

မိုဝ်းဖွင်းသိုဂ်းမာမ်းစပ် ကူမ်ကိုဆ်းစိုဝ်းစွင်းဂိုဂ်းပိုဆ်း၊ လွင်းလင်းဖှေ့တံးစလးဖှေင်းထုင်းတံးစိုဝ်း
မွတ်၊ ဂှေ့ဆဆ်း ဇေ၊ ဆိုင်းတင်းဆိုင်သမ္မံ စမးဂုမ်းစိုမ်းဂှေ့စမ်းမာမ်း၊ ကဆ်ဂူဆ်းပင်းလိုဝ်းဆဆ်း၊
ဆင်း၊ ဂိုဝ်ပိုဆ်းစပ်တေကမ်၊ ဂှေ့စလး၊ ဆင်း၊ ဂိုဝ်တေပီဆ် လွင်းယုဂ်ယွင်းကပ်ဂုင်းမုဆ် စုဆ်မိုင်းမာမ်း၊
စပ်ဆဆ်း လံးကပ်ကပ်ဆ်းဂိုင်းငိုဆ်းတွင်းယွ်၊ ဆမ်ဂေ၊ တင်းဂူဆ်း၊ ဂှေ့စမ်း၊ စုဆ်ဂှေ့စမ်းမာမ်း၊ လက်း
သပ်ဂိုဆ်းဝံလွမ်း၊ ဝိုင်းယွ်၊ ဝိုင်းလူင်လွတ်၊ ဂှေ့၊ ဂူ၊ တီး။

ဂူဆ်း၊ ဂှေ့စမ်း၊ စုဆ်ဂှေ့စမ်းပယိဆ်းဆွင်၊ တီးဝိုင်းတုးစီးလိက်း

ပယိဆ်းဆွင်၊ ပီဆ်စုဆ်ဂှေ့စမ်းမိုင်းမာမ်း၊ မိုဝ်း 16 ပာ်၊ ပီဆ်ဆ်း ပီဆ်ဂေ၊ ကဆ်တိုဂ်းလံးမိုင်းတံးမိုဝ်း
ပီ 1556 သေ စိုမ်းတိုဂ်းဂိုမ်ကပ် ဆေးလိဆ်စုဆ်ဂှေ့စမ်းထံး ကျ၊ ယုထယုး၊ ကွင်း၊ ပေသွင်ပွဂ်း၊
ဆ်းပီ 1564 စလး၊ ပီ 1569။

ဂူဆ်း၊ ဂှေ့စမ်း၊ စုဆ်ဂှေ့စမ်းပယိဆ်းဆွင်၊ ဂေ၊ သင်းဝံတီးတုးစီးလိက်း မိုဝ်းလိဆ်မျာ်တုသ် ပီ 1995၊
ပီဆ်ဆ်းလိဆ်ကဆ်သိုဂ်းတံး စလး၊ သိုဂ်းမာမ်း၊ ပီဆ်ပွံးတိုဂ်းယွ်၊ လူင်ဆ်းဝိုင်းတုးစီးလိက်း၊
ဖွင်းဆဆ်း သိုဂ်းတံးသိမ်းလံးဝိုင်းစိုင်းဆိုင်၊ လိုဆ်းလင်သိုဂ်းမာမ်းစပ်လင်၊ တိုဂ်းသိုဂ်းတံး
ကွပ်၊ ပီတံးလံး။

ဂူဆ်း၊ ဂှေ့စမ်းဆ်း ပီဆ်လံးမိုင်းဖှေ့လူင်လိဆ်း၊ ဇေ၊ စိုက်မာ်၊ ဂှေ့စမ်း မိုင်းမာမ်း၊ ကဆ်ထုဂ်၊ သူင်၊ မးတီး၊
မိုင်းတံးပွတ်းကွပ်၊ စပ်ဂိုတ်းပာ်ပွံးယုဂ်ယွင်း မိုဝ်းဝဆ်းထို 6 လိုဆ်မေ၊ ပီ 1996။ မီးကွမ်သိုဂ်း
စိဆ်၊ လူဆ်း ကွမ်ဂူဝ်စတ၊ တင်းပာ်ပွံးသေ တိုတ်းပဆ်သီစမ်း၊ ပီဆ်ဂူဆ်း၊ ဂှေ့စမ်း၊ လုဂ်းသေဂွတ်၊ ဂံ၊
ဝံ၊ ဆေးစိင်၊ တုးတေ၊ မိုင်းထံးဝံ၊ ယာဆ်ကဆ်တင်းလိဆ်လိဆ်မိုင်းထံးလံးတုးဂူလုး။

ပီ 2003 မီးဂူဆ်းကပ်မာ်၊ ပွမ်းမးထိုမ်သု၊ သေ ဂိုတ်းစိုင်းမိုဝ်းစလး၊ ဂူဆ်း၊ ဂှေ့စမ်း၊ လူ၊ လိပ်ဂှေ့၊
သိုဂ်းမာမ်းဆ်းတံးစိုင်းမးစိုမ်းဝံးဝံးသေ စတ၊ ကပ်ဆဆ်းမး လံးလွမ်ဂူဝ်စလး၊ မီးဂူဆ်းပွံး
ယမ်းတူလုးယူ၊ တုးသေ။

ကိုင်းကွမ်းလှိုင်းကလွင်းယေး

KANYIN PHYU
BOTANICAL GARDEN
ALATUS (ROXO)
PLANTED YEAR 1955
KING JEANPHAY
2 HEIGHT 21.6 FT
3 BREAST Girth 36 FT 8 INCHES
4 BASAL Girth 28 FT 7 INCHES

မူဝါဒ ၁၉၉၀ သိုက်ခန်းမသစ်တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်း
 ရှေးဦးစွာ “ပထမဆုံးအဆင့်” ကာဆောင်ရွက်
 တီးဝိုင်းပျက်စီးနေသော တိုက်ခန်းမယဉ်
 မူဝါဒ ၂၀၀၃ ဆောင်ရွက်

လိုင်းဆွဲပွင်သင်?

ဂူဆင်းမိုင်းတီးခွင့်လင်းဂင်၊တုး “တီး” ဆီသေ
ဗျေသု၊ဂူမင်းလာတ်ဆွဲ ငါးတင်းဂူမင်းထီး ဂူလုံး
ဂုး တူဝ်လိက်၊လံးတီမင်းသမ္ဗင်လိက်၊မာဆီး။

မိုင်းရှပ်ပာဂ်၊ပီပူဆွဲမုးဆဆွဲ လိက်တီးဆွဲ ဂမ်း
ဆမ်တေသွဆွဲခွင်းမုဆလင်း။ မိုင်းပာဆင်ကင်း
ဂိတ်ကုပ်ပိုင်၊ဆဆွဲ စတ၊မီးမုးလွင်းသွဆလိက်၊
တင်းဆွဲဂ်။ ဂူလုံးဂုး ဂွပ်တီးရှပ်ကမ်၊မီးပိုင်
သွဆမ်။ တူဝ်လိက်၊သိုင်ကွက်၊တံတူဝ် စလး ပပွဲ
လိက်တီး၊ ဂွပ်ဆပ်ဆင်တင်းယာပ်၊ဗိုတ်၊တုး၊
ကပ်ပီဆင်ပိုင်သွဆဆွဲခွင်းရှ်ဆင်း။ စတ၊ကပ်ပီ
1950 မုးဆဆွဲ မီးလွင်းစတီးလုံမုဆွဲမမးတီမင်း
ခိုဆင်း လိက်တီးရှပ်ဆင်၊ရှပ်တေလုံတိုင်းငါးစလး
မီးပပွဲရှ်ဆင်းလုံတိုင်းပီဆင်ပိုင်ဂါဆသွဆမ်။ ဂူလုံးဂုး
ယွဆွဲသိုက်၊မာဆင်းရှပ်သိမ်းကျ၊ဆ၊ဝါဆင်းမိုင်း
မိုင်းပီ 1962 စလး လွင်းခိုဆင်းမုဆွဲမမးလုံတိုင်း
တမ်းဝင်းပိုင်လိက်၊လံးတီးဂျေ၊ လံးဂိုတ်းဂျေ၊
ပီတ်း။ စတ၊ကပ်ဆဆွဲမုး သိုက်၊မာဆင်းလံးလုံရှ်
ဂူရှ်ခိုဆင်းဆွဲမိုင်းတီးတင်းသိုင်၊ ရှ်ဆင်းလိက်၊
မာဆင်း-ဂူမင်းမာဆင်းသိုပ်၊မုး။

ပံ့ရှပ်တွဆင်းစပ်၊မိုင်း “ဝိုင်းလုးသီဝ်း” ကဆမ်မာဆင်း
ပီဆင်းဝိုတ်းပွင်၊တုး “လားရှိုး” ကမ်၊ဆဆွဲ “ပွဲးစဆမုး
လေး” တီးပွင်၊ဂူမင်းတီးပီဆင် “ဝိုင်းကဆမ်မီးတေ၊ဆေး
တင်းလုံကဆမ်မီးဆွဲရှ်ယီဝ်းဆမ်လံ” ဆဆွဲစလး၊ လင်၊
ရှပ်ပီဆင်လုးသီဝ်းဆမ်ယဝ်။ မိုင်းကွဆမ်တင်း ယာမ်းမီး
ရှင်ရှင်ရှင်ရှင်ယာမ်းဝိုတ်းသွင်ဗေ၊ ယာမ်းလီဝ်ရှ်တီး
ပီဆင်ရှင်ရှင်ရှင်စပ်၊တီးဆင်းဝို။

ဝမ်းမိုဝ်းလိပ် ဆင်,ရှိုပ်လိက်လံးတံးတေကမ်,ရှံဆေံ လုမ်းသင်,ဗျဲ,ဗလး;ဗူးသွမ်ဗူးမီးဆေံလုံစပ် စတံးလုံပိုတ်,ပင်သွမ်လိက်တံး မိုဝ်းဆင်, ပင်သွမ်လိက်တံးစာင်းမံး။ ဂူလုးဂျး ပင်သွမ်လိက်တံးဆံ လံးလုသွမ်တီးလုပ်ရှုလုပ်တု သင်ထိုင်ရှုလုမ်းသိုက်မးဆံးစပ်လိုင် မေုသွမ်ဆပ်လင်းထုက်,တိလွပ်း။

ဂွပ်းဆေံ ယမ်းလိပ်လိက်လံးကမ်တံးလွမ်းပံး လွမ်းဝိုင်း ဆွဲးစကးဂူဆံးတင်းဆမ်ဂူတီးဆံ တေလံးရှုဆပ်ပိမ်လိက်မးဆံးဂူလုး။ ယွမ်ပိုဝ်း သိုင်ကွက်,ဂွမ်းမးဆံးဗလးဂွမ်းတံးဆံ တီးပွင်,ဗလးသိုင်ကွက်,မးဆံးပိက်,ပိုင်းဂမ်ဗလး ပေးဝုးမးဆံး ကပ်လိုင်ဝိုင်းကမ်ပိမ်သိုင်တံးဆံ ဂျု,ပိမ်,ပိမ်သိုင်ကွက်,မးဆံးဆံလိုင် တီးပွင်,မးဆံးလင်းပိုင်းဂမ်ဂျု,ပိမ်တင်,လိုင်တင်,ပိုင်ပိတ်။ လိုင်ကမ်ပိမ်,တံးမံးပိုပ်ပိမ်ဗေံ,ကင်း ဂိတ်လိုင်ဆေံဂေး ကပ်ဂျု,ပိမ်,ပိမ်သိုင်မးဆံးဂေးမီးတင်းဆမ်။

လိုင်ဝိုင်းတံး ကမ်ရှင်ဝုး “ယွင်ရှုလုး” ဆံ ဂွမ်းတံးပွင်,ဝုး “ရှုလုးကမ်မီးမက်,ဆေံစပ်ပိုင်းလီ” ဆံဆေံ မးဆံးစပ်သမ်တံးမံးဝုး “ညောင်ရွှေ” ဆံသေ တီးပွင်,မးဆံးဂေးလိက်လံးပိမ် “တူဆံးမုံလွင်,မံး” ဆံယု,။ လွင်းစပ်ပိမ်,လိက်လံးဗေးဂွမ်း ရှံးပေးမီးသိုင် ကွက်,မးဆံးလိုင်ဆေံ တေလီထွမ်,စပ်ရှုဂူဗေးဂွမ်းကမ်,လုး၊ မိုဝ်းဆင်,လိုင်ကမ်ပေး “မိုင်း” လိုင်ဆံးဂေး ထုက်,ပိမ်,တံးမံးပိမ် “မိုင်း” ဆံသေ ပွင်,ဝုး “မက်,ပွမ်း(မက်,မိုင်း)” ရှံတံးရှံးလိုင်မိုင်းဗလး ဝိုင်းဆွဲးမိုင်းတံး ပိမ်လိုင်မးဆံး ကမ်ကမ်,မီးမင်,ဂလု,လီ။

လိုင်ဝိုင်းကမ်ဆေံ ဆွဲးလွက်ပုးတုးဆံ ပိမ်လိုင်ဝိုင်း တူပ်ယင်,ဂမ်,ဗွင်,ဂူလုး-

လိုင်တံး	တီးပွင်,ဂွမ်းတံး	ပိမ်,ပိမ်ဗေး,သု,လိက်မးဆံး	တီးပွင်,ဂွမ်းမးဆံး
မိုင်းပမ်,	မိုင်းကမ်မီးမွက်,မူပ် ပမ်,ရှပ်းမိုင်း	မိုင်းပန်	ပက်မက်,ပွမ်း
မိုင်းဂိုင်	မိုင်းကမ်ရှံတံးကွက်,ဂွပ်းမုး	မိုင်းကိုင်	ယိပ်းမက်,ပွမ်း
မိုင်းဆွင်	မိုင်းကမ်မီးရှံးဆွင်	မိုင်းနောင်	ဝီးကံးမက်,ပွမ်း
လုးသိပ်း	မိုင်းယု,ဗေံ,ဆေးလွံကမ်မီးဆွဲးယိပ်း ဆမ်လံး	လားရှိုး	ပွံးဆေမုးလေး

ခွင်းမူးသူဌ်,တဂူင်,
တီးဝင်းလးသီဝ်း

စူင်းသင်းပုတ်ထသး,သဆး,မုခ်စမ်းဖြးပီခ်လဝ်း
ဇှာင်ရှာင်းကျ,ဆး,

တံးဆံ့ ဆပ့်ထိုင်သး,သဆး,ထေ,ရဝ,တ ရိုက်ပိုခ်းမးလိမ်မိုဝ်းဂွခ်, ပွဲးဇှိုင်းစးဇှိုင်းထင်းဂေးမီးယူ,ဂူးလိုခ်. ဂျင်း စလးခွင်းမူး
ကခ်မီးမးလိမ်ဂွခ်, လွမ်းဝါခ်း လွမ်းသူခ်ဆွဲးမိုင်းတံးဆဆးဂေး ဆပ့်ပေးကမ်,လံး။ ဂူလ်းဂး သိုက်မးခ်းသိုပ်,သင်းဝတ်. စမးဂုမ်း
ခွင်းမူးစလးရှုခ်,ရှာင်းဖြးတင်းဆမ် လွမ်းဝင်းလူင်ဆွဲးမိုင်းတံးသေတးဂေး တွခ်းတး,သိုက်မးခ်းစတု ပီခ်လွင်းတု,ဂမ်ရှိုင်းသိုပ်,စမး
သး,သဆး,ကိတ်းဆိုင်ဂူလ်း ပိုင်လူင်မခ်းစွဲးစဆကျ,ဆး,ယို,လူင် ရှ်းကွင်,ပေသေ ကပ်သး,သဆး,ရှုလ်းပံးဆဆးယဝ်။

၅င်းမူးငါးမိုခ် “သူဌ်,တဂူင်,”

ပူဆွဲမူးမုဂ်းသိဝ်းပီပံဆွဲ လွမ်သိုဂ်းမာခ်းလံးဂျေ,သးၵ်း ၅င်းမူးငါးမိုခ် ၅င်းမူးသတ်း ကခ်းလိဝ်းသီင်ယွံ, “သူဌ်,တဂူင်,” ဆွဲးမိုင်းတံး လံာ်လံာ်တီး။ ၅င်းမူးလိဝ်းဆဆွဲ လၢင်းလၢခ်းလွံဂူခ်းလၢ,မိုင်းတင်းဆမ် ဗ်းမူးလၢ,တူဌ်းဆဲသေတၢ် ယွဆွဲပိုဝ်းသိုဂ်းမာခ်း ပိုဆွဲပီတံးတီး ဂိုဂ်းပိုဆမ်းလၢ; တင်းလွံဂျေ,သးၵ်း၅င်းမူးဆွဲးဝီင်းကခ်းလိဝ်းသီင်ယွံ,ဆွဲးမိုင်းတံးလၢ; နှိတ်းနှိတ်းဂူခ်းမိုင်းကမ်,ရှၢဆွဲလွံတၢ်တၢ်တၢ်။

မိုင်းရှုဝီ 1995 ဆဆွဲ သိုဂ်းမာခ်းစဝ်လံးတၢ်,၅င်းမူး “သူဌ်,တဂူင်,” တီးမိုင်းလၢး ကခ်းမီးဗ်း,ရှုင်,ဝီင်းဂီင်းတုင် လီခ်းလိခ်းမိုင်းတၢ်, ဆးလိခ်းဆွဲ ပီခ်းဆးလိခ်းဂိုတံးသိုဂ်းမိုင်းဝီ 1989။ ခိခ်းလူဆွဲ ပီခ်းဂျေ,ဂပ်းသၢဆဲ နှိတ်းလံးလွံဂိုတံးသိုဂ်း တုင်မခ်းလွံးဂိုဆမ်းတၢ်,ဂျေ,သးၵ်း ၅င်းမူးလၢ; နှိတ်းပွဲးလၢမ်းယွံ,လူင်ဆွဲးဝီ 1997။ သိုဂ်းမာခ်းပခ်းဆးမခ်းဂီခ်း, တေပုဂ်းပွင်ဆးတီးမိုင်းလၢး နှိတ်းမိုင်းယွံ,ဆဲသေတၢ် လိုဝ်သေနှိတ်းပခ်း၅င်းမူးယဝ် ကမ်,ရှၢဆဲသင်လီမူး။ ဝံးသေနှိတ်းလွင်းငမ်းယီခ်းမူး 20 ပီ ဝခ်းမိုင်းဆွဲ “မိုင်းလၢး” ဂျေ,လီဂ်းလံးပီခ်း မိုင်းကခ်းလိဝ်းသီင်ကမ်,လီ ပီခ်းပင်လွင်းလိဝ်းလင်တၢ်,တၢ်,စပ်မူးတၢ်,လွင်းဆဆွဲယဝ်။

လိခ်းဆွဲ,ဝီမ်,ပိုဝ်, ပီ 1995 သိုဂ်းမာခ်းမူးတၢ်,၅င်းမူး “သူဌ်,တဂူင်,” ထီင်း တီးဝီင်း တၢ်,စီးလီဂ်း မိုင်းတံးပွတ်းကွဂ်,။ ဆွဲးပီဆဆွဲဂူဌ်းဆင်,ဂပ်, လုမ်းသိုဂ်းမာခ်းလံးပီခ်း ပင်တိုဂ်းတင်းလုမ်းသိုဂ်းတံးလုဂ်းဇုခ်း။ ၅င်းမူးသူ,ဆဆွဲဆဆွဲရှၢင်ရှၢင်;ဝုး သိုဂ်းမာခ်းစပ် မီးကျ,ဆး, ရှုမ်,ငမ်းဂုမ်းထီင်းလံးဆွဲဝီလီခ်းလိခ်းဆဆွဲ။

တၢ်,တေတၢ်,၅င်းမူးဆဆွဲ သိုဂ်းမာခ်းလံးရှုင်ဇုးလူင်လီခ်း, လၢ; ဂူခ်းနှိတ်းကခ်းမိုင်းမာခ်းမူး။ မိုင်းဝင်းကုတ်,စမ်းကုတ်, ငိုဆမ်း ပိုဆွဲ၅င်းမူးလၢ; မိုင်းနှိတ်းပွဲးတၢ်,ထီး၅င်းမူး မိုင်းဝီ 1998 ဆဆွဲ ပီခ်းဇုးမီးလၢဆွဲသိုဂ်းမာခ်းမိုင်းရှုတ်းဂူဌ်း။ ပေး ကပ်ဇုင်းထုင်းတံးဝုးတၢ် မုခ်းလပ်းဆမ်းဆးပခ်းဇုးဆမ်းမင်, ဂလု, လွမ်းဆင်,ဂိုင်,ကပ်းသေနှိတ်း ဂူဌ်းဂျေ,သးၵ်း,ဗျ,တံး လံးဂျေ,ရှုမ်းဝံးလင်ဂူဌ်း။

၅င်းမူးသူဌ်,တဂူင်,
တီးဝီင်းတၢ်,စီးလီဂ်း

ရှင်းလွှမ်းသိုက်လှိုင် တာဆင်းသူဌ်, စလး, ဂူဆင်းလှိုင်သိုက်မာဆင်းဖပ် ဂျးဝံးသုလူ,တာဆင်းတီးဝတ်သေ ကွက်,ဆင်းထီးဝီးမိုင်းမာဆင်း

ခွင်းမူးသူရ်,တဂူင်, တီးဝိုင်းပာင်လူင်
တင်းယူ,တေး,ဆေးလပွဲလက်းသပ်ဂိုက်းပိုဆီး
လိက်ရှမ်းမံပာင်လူင် ယမ်းလီဝ်၊

ဆွေးနိ 2002 လွမ်းဆင်,စေးလို့သင်, လွမ်းသိုက်လူင်တၢ်ဆင်းသူလ်, ဂွင်းမူး “သူလ်,တၢ်ဂူင်,”
 လံးစတ,ထီင်းတီးဝိုင်းပင်လူင် ကဆပ်ဆိ ဝိုင်းဂိုက်ပိုဆိး လၢင်းခိုင်းလံးလူင်းလံးခိုင်း
 “လိက်ရှမ်းမံပင်လူင်” စတ,ပိဆိခိုင်းရှမ်းတုမ်ခိုင်းမၢဆိး ဆင်,ရှိုက်တေလံးလွတ်းလိာ်း
 တီးစုဆိကင်းဂိတုံ မိုဝ်းပိ 1947။ ဂွင်းမူးခွင့် “ဂွင်းမူး မၤၤ,လၢတိုတၢ်,ဂိတၢ်,မၤၤ”
 ပွင်,ဝါး “ခိုင်းရှမ်းတုမ်ဟံး,လူင်” တၢင်းသုင် 135 (1+3+5=9) သွက်, ဂေး,သၢင်းယဝ်
 တုင်းမိုဝ်းပိ 2006။ တၢင်းဝံဟံး,လူင်တေးဆး လၢင်းသဝ်ဂိဆိ (ဂျၢ်တိုင်,) ကဆပ်ဆိတီး
 မံတုင်း လူင်းလံးခိုင်းခိုင်းရှမ်းတုမ်သေ ဂွင်းမူးလူင်ဆဆိဂေး၊ တေး,ဆးစဆၢ,ဆး,
 သိုက်မၢဆိး ရှမ်း,ဝမ်းရှ်းတီးမံတုင်းဂိုက်ပိုဆိးပင်လူင် လူတုံယွမ်းဆဆိယဝ်။ တွမ်းတၢ်,
 ရှိတ်းတၢင်းဂျၢ်,လူးဂွင်းမူးခွင့်,ဆိ တီးလံး,ဂူဆိးဝါဆိး မွက် 4 ပုဆိး 1 ပုဆိးစံးဝါဆိး။

ဆွေးနိ 2006 သိုက်မၢဆိးစတ,ထီင်း ဂွင်းမူးဝံး သူလ်,တၢ်ဂူင်, ဆွေးဝိုင်းလၢးသိပ်း တၢင်း
 သုင် 135 (1+3+5=9) သွက်, ခွင့် “ရန်တိုင်းအောင် ဆုတောင်းပြည့်” ပွင်,ဝါး
 “ယွမ်းသူးတိမ်ထုဆိးတၢ်,ကွင်းပေဇးစိဆိတင်းသိပ်း” တီးတိုင်းသိုက်ပွတ်းခွင့်,တပွဲ
 သိုက်မၢဆိးပက်းသပ်း။ တုင်လွမ်းသိုက်လူင်တၢ်ဆင်းသူလ်, ပိဆိဇးဂိခိုင်းဝိုင်းဂေး,သၢင်း။
 ဂူဆိးခိုင်းစွဲးဝိုင်းစဝ်းဂိဂွင်းမူးဆဆိသေတၢ်,ဂေး သိုက်မၢဆိးစဝ်းသမ္ပတိတံးလံး ရှ်းလတ်း
 ရှိတ်းပွဲးပိခွင့်,တီး တီးဂွင်းမူးဆဆိဂူပိ။

ရှုခမ်းရှာင်းဖြူးလုက်း ဝီင်းဂီင်းတုင်

ရှုခမ်းရှာင်းဖြူးလုက်း ကဆံသိုက်မာမ်းစပ်ဂျေ၊သင်း၊ ဆွဲးဝီင်းဂီင်းတုင် တာင်းသုင် 60 သွက်၊ဆဆံ
ရှိုတ်းယဝ်ဂျ၊မိုဝ်းပီ 1998 ဆိုဝ်လွံလွမ်သက် ပီဆဆူးလိဆသုင်သုတ်းဆွဲးဝီင်းဂီင်းတုင် မီးဖှေ၊တာင်း
တုက်းဆွင်တုင်။ ရှုခမ်းရှာင်းဖြူးဆံ ဝံ၊ဆူးဂျ၊တာင်းကွက်၊သေ မိုဝ်းဖှေ၊စု၊ လီ၊ဂျ၊တာင်းဆွဲးဝီင်းဂီင်းတုင်
ဝံ။ ရှုခမ်းရှာင်းဖြူးဆံ မိုဆဆင်၊ လိုသင်၊ဝံစလ၊ ရှိုတ်းရှုးဂူဆးဝါဆး၊ စမ်ကူက်းစမ်လုံဝံယူ။

ရှာင်းဖြူးသူ၊ဆံ ဖူးဂွဆးတိုင်းသိုက်းသမ်လိင်၊ တီင်းသီင်၊ (ဖွင်းဆဆံ) လိုသင်၊လုံ၊ရှိုတ်းဆယဝ်။
တွဆးတု၊ဂျေ၊သင်းဆံ ကမ်၊လံးလုံ၊ဂူဆးလုံလိဆ၊ ဆွဲးပိုဆံတီးသေရှိုတ်း၊ သိုက်းမာမ်းစပ် ရှိုင်ကပ်
ဂူဆးတာင်းမာမ်းတလေးမးရှိုတ်း လာင်းသိုက်းမာမ်းစပ် ဂျေ၊သင်းတေ၊ပေးယဝ်။ ဖွင်းမိုဝ်း
ဂျေ၊သင်းဆဆံ တိုဆးဝုးရှမ်းဂူဆးဝါဆးစပ်းကွက်၊ဂျ၊မး။

လွမ်းဆင်၊ဖှိုင်းထင်းတံးစတု ပေးဂျေ၊ဂုမ်းဖြူးဆိုင်သူ၊ဆံလိုင် သင်၊စု၊စလ၊ဂူဆးမိုဝ်း တေလူ၊
တာမ်းစုင်းစွင် ကဆံမီးဂုးစဆသေ ကပ်သင်းထာတ်းသို၊ဆွဲးမာ်၊ရှိုင်လုံဖြူးဆယဝ်။ ဂူလ်းဂုးဖွင်း
ယမ်းကဆံသိုက်းမာမ်းစပ် ဂျေ၊ဖြူးလုက်းဆဆံ ဂူဆးမိုဝ်းကမ်၊လံးရှု၊လွမ်းသေ ဂူဆးတင်းဆမ်
ကမ်၊ရှု၊ဝုး သိုက်းမာမ်းသို၊သင်ဝံဆွဲးဖြူးလုက်းသူ၊ဆံဆယူ။ ဝံ၊သေဂျေ၊သင်းယဝ် သိုက်းမာမ်းစပ်လံး
ပင်းမုဆလပ်းလုံ တုးဂုင်း မး 2 ပုး တု၊ဆင်းဂျှင်း ကဆံမီးတီးတိဆလုံဖြူးလုက်း ဆယဝ်။

ဂူဆးဂီင်းတုင်ယမ်၊ယမ်ဝုး ရှုခမ်းရှာင်းဖြူးလုက်း ကဆံသိုက်းမာမ်းမးဂျေ၊တင်းဆဆံ ပီဆလွင်းဆိက်း
ဆမ်၊သေ ကပ်လွင်းကမ်၊မီးမင်၊ဂလု၊ မးလူးစပ်ဆသေ ဂမ်းဆမ်ကမ်၊ဂျ၊ရှိုတ်းတာင်းလူ၊တာင်း
တာမ်းတီးဆဆံ။ ဂူဆးဂုး၊စံ၊စပ်လာတ်းဝုး သင်ဝုးပံလတ်းဂျ၊ တာင်းဆူးဖြူးသူ၊ဆဆံဆံလိုင်
ဝမ်းဆဆံ စံ၊သင်ဂျေ၊ကမ်၊စာတ်၊ ဂီဆစတုစတုဆယဝ်။ ဂူဆးဂုး၊စပ်ဂမ်းဖွင်း တေကမ်၊ လတ်းဂျ၊
တာင်းဆဆံ၊ စပ်လိုက်းဂျ၊သီဆးတာင်းတာင်းသီဆး။ ဂူဆးကဆယူ၊ရှိုမ်းရှုမ်းဆဆံ လာတ်းထီင်းဝုး
တွင်ဖှေ၊သိုက်းဆိုဝ်ဖြူးသူ၊ဆဆံ ကမ်၊တွဆံပင်၊လီင်းသေပွက်း ဂွပ်းဝုးဇီဖှေ၊ကမ်၊ဂျိုက်းဆယူ။
ဝံ၊သေဂျေ၊သင်းယဝ် 6 လိုဆဆဆံ ဖှေ၊ဖှေ၊သို၊စလ၊ ကပ်ဆိုင်မိုဝ်းဖြူး ကဆံယိုဆးကွက်၊လီဝီင်းဂီင်း
တုင်ယူ၊ဆဆံ ပုတ်းဂျ၊သေ သိုက်းမာမ်းလံးဆိတ်းရှိုင်ဂူဆးဂျေ၊သင်းစပ်မးစမ်းမိုဆး။

စမ်းဂုဏ်းဂွင်းမူး ပေးဂျူဝ်,

ဂွင်းမူးပေးဂျူဝ်,ဆုံ ပီဆံဂွင်းမူးဂဝ်,စဂ,ကဆံဆိုင်; စတ,တင်း 2,000 ပီ ပူဆံမူးဆဆံယဝ်၊ ကဝ်းသိုက်မိဆံ,လူဆံ လိုသင်,ရှ်းစမ်းဂုဏ်း ဂျေ,မိုဆံး စတုစတုဝးဝး ဆွဲးပီ 1995-1996။

တၢ,တေမိုဆံးစမ်းဂျေ,ဂုဏ်းဆဆံ သိုက်မဆံးလိုသင်,မူး စတ,ကဝ်ဂူဆံး ဝါဆံးဂူဆံးမိုင်း၊ ရှုဆံးဂျေ,မတီ,ဆွဲးဝါဆံး၊ ဂျေ,ပဂဂဝ်, စတ,ကဝ် လဆံးမူ,ဝါဆံး၊ တေ,ထိုင် လဆံးလေးဝိုင်းတင်းသိုင်; လံးရှုမံးဂဆံကဝ် ပုဆံးဗွဆံးသေ စမ်းဂုဏ်းဂျေ,။

ရှာင်းဂွင်းမူးဆုံ တၢးသီစမ်း ပေးရှိုင်းရှိုင်းသေ ဗှာင်ရှာင်းဂွင်းမူးတံး ကဆံပီဆံ လံးမိုဝ်းဂဝ်, ကဆံယာမံးမီးမူးဆဆံလံးရှာပီတံး။ သိုက်မဆံး ဆွဲးလေးဝိုင်းထုဂ်,သင်,ရှ်းမူးဂုဏ်းလွင်းဂျေ,သင်း တီဆံးတီ, ဂျေ,မတီ, လူလွမ်ဂွင်းမူးဆွဲးဝါဆံး၊ ကဆံမီးဝံ့ကဆံတင်း။

ရှာင်းဗြေးပေးဂျူဝ်, မိုဝ်းဂွဆံ,

လိုဝ်သေဆဆံ ဝံးဂုဏ်းဂျေ, မိုဆံးယဝ် ယု.ပီတံးလိဂ်းတံး သေ သိုက်မဆံးစဝ်လံးတီဆံး မံသို, ဆွဲးလဂ်းသဝ်ဂိုဆံပူဂ်း တင်းဝံတီ;ဂွင်းမူးမို, ပီဆံ လိဂ်းမဆံးစလ; စဆလွင်း ဗွဆံးသိုက်မဆံးစဝ်မိုဆံး ဂုဏ်းထိုင်းရှိုက်ဗွဆံးလီလိုင် ရှိုဝ် ဆံယဝ်။

ရှာင်းဗြေးပေးဂျူဝ်, ယာမံးလီဝ်

ယွဆွံသိုက်မးဆဲးလိုဝ်းရှေးစံဝါဆဲးလး
ကမ်၊မီးဂူဆဲးလုမ်းလးသေ
ခွင်းမူးဝတ်ဝုးဆွဲးမိုင်းတံး
လူ့လီဝ်ဆင်၊ဆဲ

ရှင်းစိုင်းဖြေးလး လိက်ထမ်းဖြေး ထုက်ယုလီဝ်

ကမ်၊မီးတင်းကံ

သိုက်မးဆဲးတံးမံးလိုဝ်းတပွဲဆင်ဆိုင်ဝတ်ဝုး ဝံးဆင်ယုဝတ်လီဝ်

ယွန်းသိုင်းမာန်း၊ ဇော်မူလှိုင်လှိုင်၊ သာမန်စတိုးသိုင်းမာန်း၊
ခလေး၊ ဂူဆန်းမိုင်း၊ ပီယာဝင်းစာရင်းရှင်ခလေး၊
ရှာမင်း၊ ရှာင်း၊ ငြေးတင်းဆမ်၊ လုံးထုတ်၊ ပိုဆန်ပီတီးလှိုင်ဆံ

လွင်းယုလီဝင်းမူး ခလေး၊ ဝတ်ဝုး ဆွဲလှိုင်းတံး

မိုင်းဗူး၊ ဂူဆန်းသိုင်းမာန်း၊ ခလေးမိုင်းတံးသေ ခဆောင်း၊ ရှိတံးတင်းလူ၊ လွင်းဝတ်လွင်းဝုးလှိုင်းဆွဲ ပီဆံဝတ်ကဆံခပ်လှိုင်းဂျ၊
ခလေးလုံးရှိတံးသင်းဝံ ပီဆံတီးကဆံ ခပ်ဂံဂျ၊ တု၊ သေ၊ ဆဆံဂူလှိုင်း၊ ကမ်၊ လှိုင်းတံးဝတ်တီးဂျင်းကဆံဂူဆန်းဝါဆန်းဂူဆန်းမိုင်းဂျ၊ လူ၊ တါဆန်း။
တေဂံလုံးရှာဆံလွင်းလှိုင်းသိုင်းမာန်း၊ ခပ် ဂမ်းဂမ်းကွက်၊ ခပ်၊ ခလေး၊ ရှိတံးတင်းလူ၊ ရှိုင်းဂူဆန်းမိုင်းရှာဆံဝုး ဗူးဆန်းသိုင်းမာန်း၊ ပီဆံဂူဆန်း
ဂိုင်းလီသု၊ သဆံသေ မီးဆံလှိုင်းမိတ်တု၊ ပီဆံဂူဆန်းမေလူ၊ တါဆန်းခတုဝုးဝုးဆံယု။ တီးခတုမဆန်း ပီဆံလွင်းဗေးတုဂူဆန်းမိုင်းဂူလှိုင်း
ခပ်ကမ်၊ လုံးရှိုင်းယမ်ဝတ်ဝုး ဆွဲမိုင်းတံးသင်။

တီးခတုမဆန်း ဆွဲခပ်တင်းပီ 1996–1998 ဆံ သိုင်းမာန်းလုံးတံးလှိုင်းလှိုင်းရှေး၊ ခံ၊ ဝါဆန်းဂူဆန်းမိုင်းတံးဆွဲပွတ်ဂင်ခလေးပွတ်လါဆန်း
တင်းသိုင်းမွက်၊ 1,400 ဝါဆန်းပံသေ ဂျင်းမုဆံလပ်၊ ဝတ်ဝုး ခလေး ဂွင်းမူး ကဆံမီးယု၊ ဆွဲဝါဆန်းလှိုင်းဆွဲ လုံးထုတ်၊ ပွဲ၊ ရှာမင်းပိုဆန်ပီတီးတင်း
ဆမ်၊ ဂျင်းမုဆံလပ်၊ ကဆံဂူဆန်းမိုင်းတံး ဂိုင်းလီယုမ်၊ ယမ်ထိုင်းသိမ်းမု၊ ပီယာဝင်းစာရင်းရှင်ဆဆံဂေး၊ လုံးလူလီဝင်းဂျ၊ လွဲလွဲ။ ခုင်းခွင်ဝတ်
ကဆံကမ်၊ တံးပတ်တင်းဂျ၊ ခပ်လုံး မိုဆံဆင်၊ - ရှာမင်း၊ ရှာင်း၊ ငြေးဂပ်၊ ပပွဲထမ်းဂပ်၊ လုံးမိုင်းဗိုင်းထုင်းဂပ်၊ ခပ်၊ လှိုင်းဆဆံ ထုတ်၊ ဂူဆန်းလှိုင်း
ခလေးယုလူလီဝင်းပီတီးမူတံး။ သင်၊ ခု၊ တံးတင်းဆမ် လုံးထုတ်၊ ပီဆံဂူဆန်းရှိုင်း ယွန်းကမ်၊ မီးဂျင်းတု၊ တေဆင်း၊ ကမ်၊ မီးတုဂျ၊ ဂူဆန်းရှိုင်း
တု၊ တေဂျ၊ လူ၊ ဂျ၊ တါဆန်း ဆံပီဆံလွင်းယုလီဝင်းဝတ်ဝုးဆွဲမိုင်းတံး ရှိုင်းဝါးရှာလှိုင် ဆဆံယပ်။

သင်၊ ခု၊ တင်းဆမ်ထုတ်၊ ခဆေးဝုးဂမ်လွဲလှိုင်းလှိုင်းဗိုင်းဆံသေ လှိုင်းထုတ်၊ သိုင်းမာန်း၊ ခပ်တံးလှိုင်းပေးရှိုမ် ကပ်တံးပီတီးဂေးမီးတင်းဆမ်။

စိုင်းကန်ဖုံးလှောင်ဆွေစိုင်း ကန်တော့၊သင်းတီး၊ ရန်ကုန်

ဆမ့်တူဂ်းတၢတ်,ဂီင်းတွင်း

တၢင်းရှင်းလီမိုင်းတံး ကဆဲလၢင်းလူ့.သုမ်းတေၤ,လူဝ်း

ပီးဆွဲခီဂ်,ဆွဲဂ်မိုင်းစပ် ကမ်,လံးစွၢင်းဂျၢ,စလ,ဆွဲဆးလိဆဲမိုင်းတံး ကဆဲမီးတၢင်းရှင်း
လီတင်းဆမ်တင်းလံဆဲဆဲ။ ဆွဲဆးလိဆဲကဆဲရှၢမ်းဂူဆဲးစလ,မိုင်းစပ်,လိုဝ်းဆဲဆဲ ပီဆဲဆး
လိဆဲသိုဂ်းမၢဆဲး, ရှမ်းဂဆဲတင်းမိုင်းစပ်,စလ,မိုင်းထံး လုင်းတိုဆဲးဝံ တၢ,ရှိုတ်းဇံရှိုင်း
ဇးဇး။ ဆမ့်တူဂ်းတၢတ်,ဂီင်းတွင်း ကဆဲပီဆဲတီးရှင်းလီ လပ်းလွဲတီးဆိုင်; ဆွဲမိုင်းတံးဆဲ
လံးထုဂ်,သိုဂ်းမၢဆဲးစပ် ရှိုတ်းစုင်းဂၢဆဲ စဇဂိုင်,ဆမ့်စလ,လူ့.လီဝ်ယွဆဲးစပ်ယဝ်။ သိုဂ်း
မၢဆဲးဝၢင်းဇံဆဲ တၢ,တေသၢင်းဇံလူင်ဆမ့်စုင်း ကဆဲဟုံ,သေပိုဆဲး သွင်ကဆဲ ဆွဲမိုင်း
တံး။ ဇံတၢးသၢင်းဆဲ တေရှိုတ်းရှဲ;ဆမ့်ထုမ်းမိုင်းတံးလံလံတီး ပိုဆဲးမိုင်းတံးဂေး တေ
လူမ်ယူ,တုးဆမ့် ယူ,ယဝ်။

ဆွဲပီဆဲ သိုဂ်းမၢဆဲးစပ်လံးစတ,စုင်းဂၢဆဲစုတ်းဆမ့်မဆဲးစလ;သံတေၤဂီတံသ် တေလတ်း
ဇးဆဲ,မိုင်းတံးပွတ်းရွင်,စပ်;လူ့မိုင်းစပ်, သံတၢင်းတေၤသုင်,ဂီတံသ်ဆဲ တေယု.လီဝ်
သဇေး,ဝဇိုင်;ပီဆဲ ဇိုင်;စလ;ဇိုင်;ထုင်း ကဆဲလမ်,လွင်းဆွဲပိုဆဲတီးဆဲမိုင်းတံး ကမ်,ရှၢင်း။

မိဆီးလေ,ယျာ.
လုဂ်းနှိမ်း ပာဆ် 88
တမ်,စွဂ်း 65 ပီ
ယမ်းတုဂ်းစွဂ်းယွဆ်ဂါဆ်မိုင်း တမ်,စွဂ်း 6 ပီ

စွဂ်းလျးသီဝ်း
တင်းယူ,ဆံ,စွဂ်းဝိုင်း
ဂူဆ်းတုဂ်းစွဂ်းပံးမိုင်း 17 ဂေ့.

မိဆီးဂူဝ်,ဆံ,
လုဂ်းနှိမ်း ပာဆ် 88
တမ်,စွဂ်း 65 ပီ 6 လိုဆ်
ယမ်းတုဂ်းစွဂ်းယွဆ်ဂါဆ်မိုင်း တမ်,စွဂ်း 16 ပီ

လိမိးမို
လုဂ်းနှိမ်း 88
တမ်,စွဂ်း 65 ပီ
ယမ်းတုဂ်းစွဂ်းယွဆ်ဂါဆ်မိုင်း
တမ်,စွဂ်း 15 ပီ

စွဂ်းဂိုင်းတုင်
တင်းယူ,ဆံ,ဂိုင်းဝိုင်းဂိုင်းတုင်, ဆံ,တုဂ်းဝိုင်း
ဂူဆ်းတုဂ်းစွဂ်းပံးမိုင်း 8 ဂေ့.

စွဂ်းမိုင်းသာတ်,
တင်းယူ,တင်းတုဂ်းဝိုင်း
ဂူဆ်းတုဂ်းစွဂ်းပံးမိုင်း 4 ဂေ့.

စွဂ်းတွင်,ဂျီ
တင်းယူ,တီး တွင်,လေးလုင်း ဆိုဝ်သီဆ်းတင်း မာဆ်းတလေး-တွင်,ဂျီ
ဂူဆ်းတုဂ်းစွဂ်းပံးမိုင်း 9 ဂေ့.

ဂူဝ်,ဂူဝ်,ဂျီ
လုဂ်းနှိမ်း 88
တမ်,စွဂ်း 65 ပီ 6 လိုဆ်
ယမ်းတုဂ်းစွဂ်းယွဆ်ဂါဆ်မိုင်း တမ်,စွဂ်း 13 ပီ

စွန်း

ရှုမ်းတူင်ဆိုင်ဂါဆ်မိုင်းမာဆ်း ကဆ်ဆွန်းမိုင်းရှုးလင်းဂမ်းဖွင်း လံးထုဂ်,တမ်,စွန်းပီယာဝ်းစာဝ်းရှိုင် ကဆ်ယာဆ်ဂ်တင်းရှိုမ်းယေးစပ် လံးပာဂ်,လင်း ဆ်းမိုင်းတံး။ စွန်းဂမ်းဆမ်ဆ် မီးလွမ်းသီဆ်းတင်း ကဆ်ရှုမ်းစလ,မိုင်းဆွန်းမိုင်းစပ် ဂံလတ်းဂျ,လတ်းမးလံး ဆမ်ယဝ်။

လွင်းသိုဂ်းမာဆ်းမိုင်းမိုင်းမိုင်း တိလွပ်းလုဂ်းကမ်,တြး ပဆ်တမ်, ဖျေထုပွဲရှုမ်းတူဂ်းစွန်းဂါဆ်မိုင်းလိုင်ဆ် လိုဝ်းလင် လွတ်,တူဂ်း လွမ်းဗျးမးယူ။ မိုင်းပုဆ်မးလံပီဆ် သိုဂ်းမာဆ်းလံးလွတ်တိုဝ်းလွင်းလံးဆ်းလင်းပံးလွတ် လုဂ်းပဆ်တမ်,စွန်းရှုမ်းရှိုတ်းဂါဆ်မိုင်းပီယာဝ်း စာဝ်းရှိုင် သူင်,စင်စွန်းကဆ်ရှင်,ဂံကဆ်တင်းဝိုင်းစလ, ဆေးရှိုမ်းစပ်ဂိဆ်းလွတ်လိုင်ရှိုင် ဆ်ယဝ်။

ဆ်းပီ 2008 ဆမ် သိုဂ်းမာဆ်းပဆ်တမ်,စွန်း လုဂ်းရှိုမ်းပာဆ် 88 စလ, ရှုမ်းမိုင်းလိုင် ကဆ်ကွဂ်,မးစဆ်ဂင်လွတ်ဖွင်းသင်,ဗျ,လုဂ်း ရှိုမ်း,စဆ်ဂင်လွတ်ပီ 2007 ပီယာဝ်းစာဝ်းရှိုင် လိုင်စပ်လံးတူဂ်းစွန်းကဆ်ဂံကဆ်တင်းဝိုင်းလွင်တုးဂင်း။ ဖျေတူင်ဆိုင်ဂါဆ်မိုင်းဂမ်းဆမ် လံးထုဂ်,သူင်,စင်ဆ်းစွန်းမိုင်းတံး ကဆ်ယာဆ်ဂံကဆ်တင်းရှိုမ်းယေး ရှိုတ်းရှိုမ်းပီဆ်းစပ် မးစလ,မးလွင်းယာပ်, ယွဆ်ပိုဝ်း မိုင်းတံးဆ်း စာဝ်းဂတ်းဂေးဂတ်းရှိုင်စလ, ရှိုတ်းရှိုမ်းပံးယူ,လီလိုင်စပ်ရှိုင်ရှိုင် ကမ်,ယူ,လီလိုင်ရှိုင်။

လွင်းသိုဂ်းမာဆ်းမိုင်းမိုင်းရှုမ်းရှိုတ်းဂါဆ်မိုင်းမာဆ်းလိုင်ဆ် မိုခ်ဂမ်တင်းလွင်းစပ်ရှိုတ်းတေး,ရှုမ်းမိုင်းဆ်းမိုင်းတံးမးစာဝ်းရှိုင်ဆမ်ယဝ်။ မိုင်းပီ 2005 သိုဂ်းမာဆ်းတိလွပ်းဗျးကွဆ်ရှင်လိုင်တံး 8 ဂျေ, လံးထုဂ်,သူင်,စင်စွန်းကဆ်ယာဆ်ဂံရှိုမ်းယေး တီးယာပ်,ဗိုတ်,ဂိဆ်းလွတ် စလ,ပဆ်တမ်,စွန်းကမ်,တြး ရှိုင်ထိုင် 106 ပီ။ ဆ်းဆမ် ရှုမ်းပး လင်းစုဆ်ထုဆ်းကူး ဂျေ,ကဆ်ပီဆ်ရှပ်ပပ်လွင် ပျ,တီ,တီ,မိုဝ်,စလေ,သီ, လိုင်လတ်းလိုင်တံး (SNLD) ကဆ်ပေပင်လိုင်တင်း ကဆ်ရှုမ်းမိုင်းတွတ်းစိပ်ဂင်လွတ်ဆမ်သုတ်း ဆ်းလိုင်တံး မိုင်းပီ 1990။ “တင်းဗေတ်း” ဗျးကွဆ်ရှင်လိုင်တံး လိုင်ထုဂ်,စင်စွန်းယူ,ရှာဆ်တေး,ယာမ်းလီဝ်ဆ် ယွဆ်လိုင်စပ်ကပ်လွင်းလံးဂတ်းယီဆ်သေ တုဂ်း ယွဆ်ရှိုမ်းဂါဆ်မိုင်းလီဂ်းလံးဆမ်ရှုလ်း။ ထိုင်မးဆ်းပီ 2006 ကူးမိဆ်တမ်း ဗျးကွဆ်ရှင်ဂျေ,ဆိုင် ကဆ်ထုဂ်,သိုဂ်းမာဆ်းတိလွပ်း လံးသီဂ်းဂမ်,ဂျ, ယာမ်းတိုဂ်းစာမ်,တမ်,စွန်း 79 ပီ တီးဆ်းစွန်းတမ်,တံး တီးမိုင်းလုခ်,။

ဇော်လင်းဇော်တူလှိုင် ခွက်နှိုင်းတိုင်

မိန်းဂျင်၊ဇော်၊ ဗုဒ္ဓကွဆ်ဂျင်လုဂ်နှိုင်း ၈၈ လံးထုဂ်၊ခင်ယူ၊ဂျေလိပ်ဆွဲးဂွင်၊ဂီဝ်းကွဆ်၊ ကမ်၊လံးခွင်ကွဂ်၊တၢင်းဆွဲးဂွင်၊ဆဆွဲ တၢ၊တေ
ယိုတ်းသီဆွဲးယိုတ်းသီလီဆွဲးဂွင်၊ဂျေကမ်၊လံး။ ခင်၊ဇော်တၢင်းဂိဆွဲးခွဂ်၊ဆဆွဲ ကမ်၊လီဂိဆွဲ။ ဂွပ်းဆွဲ ဂျဆွဲးထွင်၊ဂမ်၊ဆမ် လံးပိုင်
ကိင်ခင်၊ဇော်ကမ်ဂျဆွဲးမၢးခလ၊လွဲးဆဆွဲးဂျလုး။ ဂျလုးဂျ၊ ပီဆွဲး မိန်းဂျင်၊ဇော်၊ ဆွဲ ယူ၊တီးတၢးဂျင်။ ကမ်၊လၢင်းမၢးသူ၊လွဲး ဂွပ်းခင်းတၢင်း
မဆွဲးဂီ။ ပံးယူ၊လီယူပံးယွမ်း။ ဂွပ်းခင်းယၢမ်းကမ်မဆွဲးယူ၊ဆွဲးခွဂ်၊ဆဆွဲ သိုဂ်းမၢဆွဲးခင်ပေ၊ဂီမ်ခလ၊လၢင်းတၢင်းပီဆွဲ မၢဂ်၊ဂျင်လု
သီကမ်ကၢ၊ယူင်၊ကမ်၊မီးဂီင်း။ သီတၢယူပံးယွမ်းခလ၊ ချလိပ်းပုံဆဆွဲးဂျေ ဆၢမၢးတိဂ်းတိဂ်း ကမ်၊လံးခွင်လွင်၊ယူတီးယု တီမ်ထူဆွဲး။

ပၤဂ်၊ဇော်တူတၢင်းခင်
ခွဂ်၊လှိုင်ဂီင်းတိုင်

For further information

www.aappb.org

www.burmariversnetwork.org

www.salweenwatch.org

www.shanland.org

www.shanhumanrights.org

www.shwe.org

www.shanwomen.org